

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO

STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA

RENGĖJAS:

VšĮ Nacionalinių projektų rengimas
A. Vivulskio g. 6/8-36, LT-01117 Vilnius

Vilnius, 2007

Turinys

<u>Turinys</u>	2
<u>1. Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis</u>	2
<u>2. Esama Kauno rajono aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas ar programa nebus įgyvendinti</u>	7
<u>3. Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos</u>	27
<u>4. Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos, ypač atkreipiant dėmesį į problemas, susijusias su aplinkos apsaugai svarbiomis teritorijomis</u>	33
<u>5. Tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu</u>	34
<u>6. Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai</u>	39
<u>7. Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti</u>	48
<u>8. Pasirinktų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos</u>	49
<u>9. Vertinimo, įskaitant visus sunkumus, su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją, aprašymas</u>	56
<u>10. Numatytų taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonių aprašymas</u>	57
<u>11. Santrauka</u>	58
<u>PRIEDAI</u>	60

1. Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis

Bendrojo plano pagrindiniai tikslai

Pagrindinis Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano principas yra plėtros darna. Pasirinktam principui realizuoti būtina, kad savivaldybės socialiniai, ekonominiai ir ekologiniai rajono plėtros tikslai būtų tarpusavyje suderinti ir nepriekaištingi.

Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano pagrindiniai tikslai yra:

- suformuoti savivaldybės teritorijos plėtros koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus;
- surasti geriausius ekonominių išteklių panaudojimo būdus, socialinės raidos kryptis, iširti teritorijas, tinkamas įvairiai ekonominei veiklai plėtoti, pateikti sprendinius, išlyginančius rajono teritorijos plėtros netolygumus;
- nustatyti naudingų iškasenų, vietinių žaliavų ir atliekų naudojimo, gamybos, žemės ūkio, turizmo ir poilsio veiklos plėtojimo kryptis ir sprendinius, pasiūlyti teritorijas, pateikti šiai veiklai reikalingas investicijas ir galimus šaltinius;
- plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- tobulinti susiklosčiusią rajono teritorijos erdvinę struktūrą, vystyti jos urbanistinę sistemą;
- formuoti miškų ir želdynų sistemą, numatyti užstatytų teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones;
- nustatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą;
- numatyti rajono sveikatos, socialinės apsaugos, švietimo ir ugdymo sistemų plėtojimo kryptis ir sprendinius;
- rezervuoti teritorijas visuomenės poreikiams reikalingų objektų plėtrai;
- nustatyti pagrindines tikslines žemės naudojimo paskirtis;
- atlikti teritorijos funkcinį zonavimą;
- pateikti priemones rajono konkurencingumui ir patrauklumui didinti, įvaizdžiui gerinti.

Kauno rajono savivaldybės Bendrojo plano koncepcijos rengimo stadijoje numatyti tokie tikslai:

- darnaus ir subalansuoto teritorijos vystymo politikos nustatymas;
- teritorijos naudojimo ir apsaugos prioritetų nustatymas;
- kultūros ir gamtos vertybių apsaugos bei naudojimo principų nustatymas.

Šių tikslų įgyvendinimui, koncepcijos stadijoje yra numatyti tokie uždaviniai:

- remiantis gamtos ir žmogaus veiklos darnos siekais nustatyti teritorijos planinės - erdvinės sistemos vystymo principus;
- sudaryti rajono ir jo metropolinio centro - Kauno interesų suderinimo urbanistini modelį, apgyvendinimo sistemos, transportinės sistemos, ūkio bei rekreacijos plėtojimo kryptis;
- nustatyti teritorijos naudojimo, reglamentavimo ir apsaugos prioritetus;
- nustatyti socialinės raidos kryptis ir prognozes;
- nustatyti demografijos prognozes, jų teritorinius aspektus;
- nustatyti pramonės, žemės ūkio, smulkaus ir vidutinio verslo, poilsio ir turizmo bei kitos veiklios plėtojimo teritorinius aspektus;
- nustatyti žemės reformos ir gražinimo buvusiems savininkams probleminius arealus ir pateikti pasiūlymus padėties pagerinimui;
- nustatyti prioritетines teritorijas individualių gyvenamųjų namų statybai, pasiūlyti reguliavimo priemonių paketą atsitiktinių, vienišų individualių gyvenamųjų namų grupių atsiradimui;
- pasiūlyti patrauklią ir pagrįstą miestų, miestelių, kaimų, vasarviečių ir kitų urbanizuotų vietovių sistemą, galiojančią artimiausią dvidešimtmetį (2007-2027 m).

Plano sąsaja su kitais planavimo dokumentais

Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrasis planas rengiamas vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrasis planas, patvirtintas LRS 2002-10-29 nutarimu Nr. IX-1154;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-12-09 nutarimas Nr.1568 "Dėl

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo (Žin. 2003, Nr. 116-5282);
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija. LRS 2002-11-12 nutarimas Nr. IX-1187;
 - Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. LRV 2002-06-12 nutarimas Nr.853;
 - Nacionalinis plėtros planas. Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumentas;
 - Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LRV 2003-09-11 nutarimas Nr.1 160;
 - Nacionalinė energetikos strategija LRS 2002-10-10 nutarimas Nr. IX-1130;
 - Kauno rajono plėtros 2004-2006 m. strateginės kryptys;
 - Kauno apskrities teritorijos bendrasis planas (rengiamas);
 - Kauno miesto bendrojo plano sprendiniai (brėžinys „Urbanistinės sistemos plėtros modelis" patvirtintas Kauno rajono savivaldybės tarybos 2004-04-29 sprendimu Nr.64);
 - Kačerginės miestelio bendrasis planas (rengiamas);
 - Raudondvario miestelio bendrasis planas (rengiamas);
 - Kauno LEZ-o teritorijos ribų planas (patvirtintas 2006-06-14 LRV nutarimu Nr. 580);
 - Kauno marių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas (patvirtintas LRV 2005-10-12 nutarimu Nr. 1083);
 - Kauno marių regioninio parko tvarkymo planas (patvirtintas LR Aplinkos ministro 2006 03 07 įsakymu Nr. D1-111);
 - Nevėžio valstybinio kraštovaizdžio draustinio ribų ir tvarkymo planas (rengiamas);
 - Jiesios valstybinio kraštovaizdžio draustinio ribų ir tvarkymo planas (rengiamas);
 - Lapių geomorfologinio draustinio ir jo buferinės apsaugos zonos ribų planas (patvirtintas LRV 2006-06-01 nutarimu Nr.514);
 - Panemunių regioninio parko, jo zonų ir parko apsaugos zonos ribų planas (patvirtintas LRV 2001-11-07 nutarimu Nr.1311).;
 - Kauno rajono savivaldybės plėtros 2004-2006 m. strateginių kryptų galimybių studija (patvirtinta Kauno rajono savivaldybės tarybos 2004-05-20 sprendimu Nr.105);
 - Kauno regiono plėtros planas 2003-2013 metams;
 - 2002-2015 m LR valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa;

- 2003-2006 metų nacionalinė turizmo plėtros programa;
- Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas;
- Galimybių studijos ir organizacinės schemos Nemuno aukštupio baseino vandentvarkos ūkio investicijų generalinis planas 2003-2012 metams;
- LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas;
- Kauno rajono miškų priskyrimo miškų grupėms planas, patvirtintas LRV 2002 04 12 nutarimu Nr. 520 (LRV 2004-11-09 nutarimo Nr. 1423 redakcija);
- Ilgalaikė (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategija, LRV 2005-06-23 nutarimas Nr. 692;
- Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa, LRV 2005-11-22 nutarimas Nr. 1270;
- Galimybių studija – Šiuolaikinio transportavimo sistemų ir tarptautinio funkcionavimo plėtros koncepcija Kauno logistikos mazgui (2000 m. Vokietijos kompanija HPC Hamburg Port Consult);
- Lietuvos strateginis nacionalinis geležinkelių plėtros planas 2005-2015 m. Laikotarpiui (COW 2004-12-31);
- kitais planavimo sąlygose nurodytais teisės aktais.

2. Esama Kauno rajono aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas ar programa nebus įgyvendinti

Gyvenamoji struktūra, socialinė aplinka

Kauno rajone gyvena 85,1 tūkst. gyventojų. Jie susitelkę 3 miestuose, 9 miesteliuose ir 370 kaimų. Sudaryta 23 seniūnijos.

Pagrindiniai Kauno rajono išskirtinumas socialiniu požiūriu yra didėjantis gyventojų skaičius, didelis gyventojų tankumas, besiformuojanti priemiestinių gyvenviečių sistema, mokslo institucijų gausa.

Vienas iš svarbiausių veiksnių, lemiančių Kauno rajono išskirtinumą socialiniu požiūriu yra didėjantis gyventojų skaičius. Kauno rajonas yra vienintelis rajonas visoje Kauno apskrityje, kuris pasižymi kasmet didėjančiu gyventojų skaičiumi. Tai yra priešingybė tiek visoje šalyje, tiek Kauno apskrityje dabartiniu metu vyraujančioms tendencijoms (gyventojų skaičiaus mažėjimui, didelei emigracijai). Per pastaruosius penkerius metus gyventojų skaičius Kauno apskrityje sumažėjo 2,6 proc. Nuolatinio gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos pastebimos visuose aplinkiniuose Kauno apskrities rajonuose (Birštone gyventojų skaičius sumažėjo - 2,8 proc., Jonavos rajone - 0,2 proc., Kaišiadorių rajone - 2,6 proc. Kėdainių rajone - 2,6 proc., Prienų rajone - 3,4 proc., Raseinių rajone - 3,2 proc.), net pačiame Kauno mieste (-4,2 proc.) ir tik vieninteliame Kauno rajone gyventojų skaičius išaugo 3,8 proc. Tokia teigiama demografinė Kauno rajono situacija tik patvirtina faktą, jog rajono gyvenamosios vietovės tampa patrauklios gyventi dėl Kauno miesto gretimybės ir gerai išvystytos susisiekimo infrastruktūros. Gyventojų skaičiaus didėjimas rodo augantį socialinį potencialą Kauno rajone ir palankias sąlygas tolesnei jo plėtrai.

Vienas iš Kauno rajono išskirtinumų yra pakankamai tankiai apgyvendintas rajonas. Vidutinis gyventojų tankumas (56,9 žm./km²) Kauno rajone yra 1,1 karto didesnis už Lietuvos Respublikos gyventojų tankumą ir didžiausias Kauno apskrityje, išskyrus Kauno miestą. Šis rodiklis parodo, kad Kauno rajonas yra tankiausiai apgyvendintas rajonas, lyginant su aplinkiniais rajonais. Tam didelę įtaką turi Kauno miesto gretimybė ir plėtra. Tankiausiai apgyvendintos yra arčiausiai Kauno miesto esančios gyvenamosios vietovės.

Didelę įtaką gyventojų tankumui ir skaičiaus didėjimui turi Kauno rajone besiformuojanti priemiesčių gyvenamoji sistema, kai žmonės keliai gyventi į netoli nuo didmiesčio esančias gyvenvietes, kurios turi gerą susisiekimo ir inžinerinę infrastruktūrą. Kadangi Kauno rajonas juosia Kauno miestą, todėl rajono gyvenvietės, esančios arčiausiai Kauno miesto, tampa itin patrauklios gyventi Kauno mieste dirbantiems gyventojams. Besiformuojanti priemiesčių gyvenamoji sistema bei prastas dabartinis rajono gyventojų apsirūpinimas būstu lemia augančią būsto paklausą bei didelį privačių individualių namų statybų poreikį. Rajone kasmet pastatoma po 200 individualių gyvenamųjų namų. Pagal augantį išduodamų leidimų statybai skaičių (878 leidimų- 2006 m), galima prognozuoti statybos augimą visame skaičiuojamajame periode. Lemiantys faktoriai čia: metropolinio centro aglomeracinis ir koncentracinis poveikis; geros transportinės ašys ir greitas miesto objektų pasiekiamumas; patrauklios ir saugios aplinkos ypatybės; didelė jau paruoštų (deja, retai kada, su pilna inžinerine infrastruktūra) sklypų, skirtų individualiai gyvenamai statybai rinka. (2007 m. – virš 5000 sklypų). Ir tai neskaitant esančių Kauno rajone 15 500 kolektyvinių sodų sklypų, kur didžia dalimi jau vyksta stichinė konversija į individualių gyvenamųjų namų kvartalus.

Periferinėse teritorijose teikiamų paslaugų analizė atskleidė jo pagrindinės ir pačios populiariausios viešos paslaugos Kauno rajone yra švietimas, sveikatos priežiūra ir socialinė apsauga, komunalinės ir buitinės paslaugos. Populiariausios privataus sektoriaus paslaugos: finansinis tarpininkavimas, aptarnavimo sektorius, kultūrinės ir laisvalaikio paslaugos. Pastarųjų paslaugų bei specializuotų parduotuvių labiausiai pasigenda atskirų rajono gyvenamųjų vietovių gyventojai. Kauno rajono viešų paslaugų analizė atskleidė vis dar ryškius skirtumus tarp miesto ir kaimo. Pagrindinė teikiamų paslaugų koncentracija susitelkusi didžiosiose gyvenvietėse, tokiose kaip Garliava, Karmėlava, Raudondvaris, Vilkija, todėl rajonų gyventojams turi būti užtikrinamas efektyvus paslaugų pasiekiamumas.

Kauno rajonas išsiskiria mokslo institucijų gausa. Kauno rajone veikia Kauno miesto aukštųjų mokyklų padaliniai, Lietuvos žemės ūkio universitetas, Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija, Lietuvos miškų institutas, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas, Lietuvos žemės ūkio universiteto Žemės ūkio inžinerijos institutas. Kaip rajonui, neturinčiam ryškaus administracinio centro, kuriame veiktų didžioji dauguma rajono mokslo įstaigų, tokia mokslo institucijų gausa yra išskirtinis bruožas. Didelis mokslo plėtros potencialas skatina žmoniškųjų išteklių plėtra Kauno rajone.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. vyks chotiška urbanizacija, ardanti darnią apgyvendinimo struktūrą, tuo pačiu bus alinama aplinka, mažės žaliųjų plotų;
2. didės socialinė, aptarnavimo bei techninė infrastruktūra blogai aprūpintų teritorijų;
3. dėl nedarnios ekonomikos plėtros ir regionų raidos gali sustiprėti socialinė atskirtis ir socialinė diferenciacija, lemianti didelę visuomenės sveikatos diferenciaciją.

Mišku ūkis

Miškas yra vienas pagrindinių Lietuvos gamtos turtų, tarnaujantis valstybės ir piliečių gerovei, saugantis kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę. Kauno rajone miško žemės pasiskirstymas pagal tikslinę naudojimo paskirtį sudaro: bendras miškų plotas – 46144.92 ha, tame tarpe žemės ūkio paskirties žemėje 1330,77 ha (privatūs miškai - 1124.04 ha, valstybiniai arba valstybės valdomi miškai – 206.73 ha), miško ūkio paskirties žemėje – 43303.81 ha (privatūs miškai – 8182.55 ha, valstybiniai arba valstybės valdomi miškai – 35121.26 ha), kitos paskirties žemėje – 1510.34 ha (privatūs miškai – 1.73 ha, valstybiniai arba valstybės valdomi miškai – 1508.61 ha). (Šaltinis: Lietuvos miškų valstybinė apskaita 2003 01 01; Lietuvos Respublikos žemės fondas 2004 01 01).

Kauno rajone yra dvi urėdijos - Kauno miškų urėdija ir Dubravos mokomoji miškų urėdija.

Kauno miškų urėdijoje mišku apaugusi žemė (medynai) užima 12392 ha. 29 % medynų yra kultūrinės kilmės, t.y. įveisti sodinant. Neapaugusių mišku plotų yra 200 ha (1%). Iš jų 173 ha sudaro kirtavietės. Ne miško žemių yra 433 ha (2,6 % bendro ploto), ir iš jų daugiausia yra žemės ūkio naudmenų (205 ha) ir vandenų (140 ha). Dubravos mokomojoje miškų urėdijoje mišku apaugusi žemė (medynai) užima 14848 ha. 15 % medynų yra kultūrinės kilmės, t.y. įveisti sodinant. Neapaugusių miškų plotų yra 715 ha (4,3 %). Iš jų 667 ha sudaro kirtavietės.

Kauno miškų urėdijoje bendras medynų tūris yra 2,9 mln. kubinių metrų. Pušynai užima 11 % medynų ploto, eglynai – 27 %, ąžuolynai – 8 %, uosynai 5 %, beržynai -29 %, drebulynai – 7 %, baltalksnynai ir liepynai po 2 %. Kitų medžių rūšių medynai (maumedžiai, klevai, skroblai ir kt.) auga nedideliame plote. Vidutinis medynų tūris 1 ha sudaro 195 m³. Brandžių medynų – 286 m³.

Dubravos mokomojoje miškų urėdijoje bendras medynų tūris sudaro 3,1 mln. m³. Pušynai užima 43 % medynų ploto, eglynai – 26 %, ąžuolynai – 2 %, uosynai - 1 %, beržynai -12 %, juodalksnynai - 10 %, drebulynai – 2 %. Kitų medžių rūšių medynai auga nedideliuose plotuose.

Špygliuočių medynų plotas per vykmetį sumažėjo 242 ha. Beržynų plotas padidėjo 110 ha., juodalksnynų – 133 ha, drebulynų – 64 ha. Vidutinis medynų tūris 1 ha per vykmetį sumažėjo 8 m³ iki 246 kub.m. Brandžių medynų tūris 1 ha padidėjo apie 18 m³ ir šiuo metu sudaro 322 m³.

Urėdijose pastebima vyraujančių medžių rūšių plotų dinamika, gana žymus šių plotų kitimas. Visų medžių rūšių plotas didėjo eglynų ir uosynų sąskaita.

Pagal miškų tvarumo rodiklius Kauno rajono urėdijų miškai yra našūs, stabilios būklės, vyrauja savaiminiai, mišrūs medynai, gausu biologinės įvairovės elementų, kertinių miško buveinių.

Sanitarinė miškų būklė normali, laiku yra likviduojami kenkėjų ir ligų židiniai, vėjavartos.

Kauno miškų urėdijos teritorijoje rekreaciniams tikslams priskirta 3800 ha miškų (14.5 % viso miškų ploto) iš kurių 2478 ha valstybinės reikšmės miškuose. Rekreaciniams miškams čia priskirti miško parkai, miestų miškai ir rekreaciniai miško sklypai.

Kauno miškų urėdijoje vyrauja laikinai užmirkusios (65 %) ir labai derlingos (42 %) augavietės. Dubravos mokomojoje miškų urėdijoje vyrauja laikinai užmirkusios (39 %), normalaus drėgnumo (35 %), derlingos (45 %) ir nederlingos (33 %) augavietės.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. dėl lėtai vykdomos žemės (miškų) reformos gali būti nepakankamai panaudojami šalies miškų ištekliai;
2. nebaigta žemės reforma stabdys miškingumo didinimą;
3. didėjant smulkių privačių miško valdų skaičiui, egzistuojanti priešgaisrinės ir sanitarinės miško apsaugos sistema gali tapti nepakankamai efektyvi;
4. pablogės miškų sanitarinė būklė;
5. didės savaiminis miško augimas menkaverčių lapuočių medžių rūšimis.

Žemės ūkis

Kauno rajonas yra vienas žemdirbiškiausių rajonų Kauno apskrityje, kadangi net 90 proc. Kauno rajono žemės sklypų ploto sudaro žemės ūkio, miškų, vandens ūkio paskirties žemės sklypai (77,1 proc. visų žemės sklypų ploto teko žemės ūkio paskirties sklypams, 12,3 proc. miškų ūkio paskirties, 0,6 proc. vandens ūkio paskirties žemės sklypams).

Remiantis parengtu Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (2002 m. spalio 29 d., Nr. IX-1154) Kauno rajonas yra priskiriamas Vidurio Lietuvos regionui, kuriame auginami javai

(pašarams ir maistui), bulvės, plėtojama pienininkystė ir kiaulininkystė. Taip pat Kauno rajono teritorija priskiriama teritorijai, kuriai reikalingas intensyvios žemės ūkio veiklos reguliavimas.

Daugeliui Kauno rajono kaimo žmonių žemės naudojimas žemės ūkio veiklai yra pagrindinis jų pragyvenimo šaltinis. Žemės ūkio naudmenos rajone priklauso privatiems ūkininkams, žemės ūkio bendrovėms ir kitiems ūkio subjektams.

Pagal ūkių, įregistruotų ūkininkų registre, skaičių Kauno rajonas yra antras Kauno apskrityje.

Kauno rajone ariama žemė užima 72,4 proc. visos žemės ūkio naudmenų žemės, pievos ir natūralios ganyklos 24,2 proc., sodai ir uogynai - 3 proc.

Kauno rajone intensyviau vystoma žemdirbystė bei sodininkystė. Tai parodo naudojamos ariamosios žemės plotas, kuris yra didesnis negu vidutiniškai šalyje ir Kauno apskrityje.

Kauno rajone pagal užimamą plotą didžiausią auginamų pasėlių dalį (apie 68 proc.) sudaro grūdiniai augalai, daugiamečių žolių pasėliai - 9,29 proc., rapsų pasėliai - 7,87 proc.

Kauno rajone daugiausia auginama kiaulių, karvių ir arklių. Gyvulių skaičius visuose ūkiuose nuo 2002 metų turi tendenciją didėti.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. bus neigiamai paveiktos gamtinio karkaso teritorijos;
2. pablogės regioninių parkų aplinkos kokybė;
3. nevyks darni funkcinių zonų plėtra, pablogės ekologinė būklė.

Pramonė

Pagal ūkio subjektų, veikiančių pramonės srityje, skaičių Kauno rajonas yra pirmaujantis rajonas Kauno apskrityje. Rajone vyrauja labai įvairios pramonės šakos. Pagrindinės pramonės veiklos sritys, plėtojamos Kauno rajone, yra žemės ūkio ir medienos produktų perdirbimas, galvijininkystė ir gyvulių skerdimas, durpių pramonė, mėsos ir pieno perdirbimas, baldų, medinės taros gamyba, statybinių medžiagų gamyba, žemės ūkio mašinų gamyba ir aptarnavimas.

Taip pat Kauno rajone plėtojama pramonė - smėlio ir molio gavyba, durpių gavyba ir gamyba, statybinių medžiagų gamyba, pieno ir kitų maisto produktų perdirbimas, trikotažo gamyba, drabužių siuvimas, žemės ūkio mašinų ir traktorių gamyba.

Daugelis šių pramonės šakų plėtojamos į pietus nuo Kauno miesto ir Karmėlavoje.

Kauno rajone 7 km nuo Kauno miesto, įsikūrusi Kauno Laisvoji ekonominė zona, užimanti apie 1000 ha teritoriją ir turinti dideles perspektyvas pramonės ir logistikos plėtrai. Šiuo metu yra vykdomos didžiausio Baltijos šalyse logistikos centro „Baltic Logistic City“ statybos. Logistikos miestas užims net 12 ha ploto ir sukurs kelis šimtus naujų darbo vietų.

Remiantis statistikos departamento duomenimis, 2003 – 2005 m. Kauno rajone pramonės subjektų skaičius paaugo. Šiuo metu rajone susidariusi padėtis yra palanki pramonės bei gamybos plėtrai.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. gali sulėtėti Kauno rajono ekonominė plėtra ir dėl to sumažėtų rajono konkurencingumas;
2. gali sumažėti Kauno Laisvosios ekonominės zonos vystymosi galimybės ir sumažėti perspektyvos pramonės bei logistikos plėtrai ir taip Kauno rajonas gali prarasti savo, kaip didžiausio Baltijos šalyse logistikos centro, svarbą.

Transporto infrastruktūra

Kauno rajono esamai susisiekimo sistemai priklauso automobilių transporto, geležinkelių, oro transporto ir vidaus vandenų transporto infrastruktūra.

Patogi Kauno rajono geografinė padėtis ir išplėtotą transporto infrastruktūrą užtikrina gerą susisiekimą su didžiausiais Lietuvos miestais ir užsienio valstybėmis bei sudaro geras sąlygas tolimesnei transporto infrastruktūros plėtrai, logistikos, keleivių ir krovinių pervežimo, transporto veikloms vykdyti.

Automobilių kelių infrastruktūra

Bendras Kauno rajono automobilių kelių ilgis yra 2134,18 km, iš jų 529,29 km valstybinės reikšmės kelių (42,06 km – magistraliniai, 118,75 – krašto ir 368,48 km – rajoniniai keliai) bei 1604,89 km vietinės reikšmės (savivaldybės) kelių (1604,89 km – bendras gatvių ilgis, 369,50 – su dangomis, 1009,38 – žvyrkeliai ir 226,01 grunto keliai).

Kauno rajone yra didžiausias valstybinės reikšmės kelių tankumas visoje Kauno apskrityje. Taip pat čia ir daugiausiai aukštos kategorijos kelių bei kelių su asfaltbetonio ir juoda danga.

Rajoną kerta du pagrindiniai Europos automobilių transporto maršrutai:

- *Šiaurės-Pietų kryptimi*: I koridorius - greitkelis *Via Baltica*, jungiantis Taliną-Ryga-Saločius-Panevėžį-Kauną-Kalvariją-Varšuvą. Kauno rajono ribose dalis *Via Baltica*

kelio (nuo Garliavos iki pietinės rajono ribos) sutampa su IX transeuropinio automobilių transporto koridoriaus šaka IXD Kaunas-Kaliningradas;

➤ *Rytų-Vakarų kryptimi*: IX koridoriaus IXB šaka (Kijevas-Minskas-Vilnius-Klaipėda).

Šių dviejų visos Europos automobilių transporto koridorių sankirta yra vienintelė tokia rytų Baltijos regione.

Patogi Kauno rajono geografinė padėtis ir išplėtotą transporto infrastruktūrą užtikrina gerą susisiekimą su didžiaisiais Lietuvos miestais ir užsienio valstybėmis bei sudaro geras sąlygas tolimesnei transporto infrastruktūros plėtrai.

Geležinkelių infrastruktūra

Kauno rajoną kerta dvi svarbiausios Lietuvos geležinkelio magistralės, įjungtos į transeuropinio geležinkelio tinklą: Šiaurės-Pietų kryptimi: I koridorius – geležinkelio linija Varšuva-Kaunas-Ryga-Talinas dar vadinama (Rail Baltica) ir Rytų-Vakarų kryptimi: IX koridoriaus IXD šaka (Kaunas-Kaliningradas). Šios tarptautinės reikšmės geležinkelio linijos yra vienintelės geležinkelio linijos, jungiančios šiaurės- vakarų Lietuvą su pietrytine jos dalimi, todėl Kauno rajonas turi didelę reikšmę tiek Lietuvos, tiek Kauno apskrities bei Vilniaus-Kauno tarpregioninės zonos geležinkelio transporto infrastruktūros plėtrai.

Kauno rajone pagrindinė geležinkelio linija, jungianti Kauną su Kazlų Rūda, priklauso I ir IX D transporto koridoriams. Už Kauno miesto, prieš Neveronis, ši linija išsišakoja – rytinė atšaka veda Vilniaus link (IXD transporto koridorius), o šiaurinė – į Jonavą ir toliau į Šiaulius I (transporto koridorius Rail Baltica).

Taip pat didelę reikšmę Kauno rajonui turi geležinkelio linijos „Rail Baltica“ nutiesimas. „Rail Baltica“ – tai greitojo europinio geležinkelio linija, jungianti keturias valstybes – Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją - skirta tiek keleiviams , tiek kroviniams vežti.

Oro uostas

Kauno rajonas yra labai svarbus Lietuvos oro transporto infrastruktūrai, kadangi rajone veikia vienintelis Kauno apskrityje ir vienas iš trijų svarbiausių Lietuvos oro uostų – Kauno tarptautinis oro uostas. Kauno tarptautinis oro uostas, priklausantis IX B transporto koridoriui, yra įsikūręs Kauno rajone, Karmėlavos miestelyje, esančiame tarp Jonavos ir Kauno miesto (žr.pav.). Jis yra nutolęs 13 km nuo Kauno. Iki artimiausio Vilniaus tarptautinio oro uosto tėra kiek daugiau nei 100 kilometrų.

Tarptautinis Kauno oro uostas turi patogų susisiekimą su pagrindinėmis regiono magistralėmis, geležinkelio linijomis ir upių transporto arterijomis.

Vidaus vandens keliai

Kauno rajone vidaus vandens transportas užima nereikšmingą vietą ir tai sąlygoja tokios priežastys kaip: navigacijos periodo, kelių sekumo, jiems būdingo sezoninio vandens lygio kaita, ribotas laivybos maršrutų skaičius, pasenęs ir nepritaikytas įvairių rūšių krovinių vežimui vidaus vandens laivynas, šiuolaikinės infrastruktūros stoka.

VĮ „Vidaus vandens kelių direkcija“ duomenimis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti valstybinės reikšmės keliai, einantys per Kauno rajoną yra: Viršutinė Privalka – Birštonas (vandens telkinys - Nemunas, ruožo ilgis yra 173,6 km); Birštonas – Hidroelektrinė (vandens telkinys - Kauno HE vandens saugykla, ruožo ilgis yra 67,0 km); Hidroelektrinė – Kauno krovinių prielauka (vandens telkinys – Nemunas, ruožo ilgis – 14 km); Kauno krovinių prielauka – Jurbarkas (vandens telkinys – Nemunas, ruožo ilgis – 87,4 km).

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. Kauno rajone nebus sukurta optimali susisiekimo sistemos infrastruktūra, kas trukdys Lietuvos transporto sistemai integruotis į Europos ir kitų pasaulio šalių ekonominę ir ūkinę bendriją ir taip bus stabdoma šalies bei regiono subalansuota plėtra;
2. sulėtės autokelių tinklo, geležinkelio trasų, Kauno oro uosto pietinės dalies bei multimodalinio transporto terminalo pris Kauno laisvos ekonominės zonos teritorijos plėtra;
3. nebus išnaudoti vienintelės rytų Baltijos regione dviejų visos Europos transporto koridorių – I ir IX sankirtos teikiami privalumai bei nebus kuriamas ir plėtojamas Kauno rajono, kaip pagrindinės kryžkelės šalyje ir Baltijos regione, transporto ir logistikos paslaugų centro įvaizdis;
4. neįgyvendinus saugumo ir aplinkosaugos priemonių gali padidėti eismo nelaimių skaičius bei autotransporto teršalų išmetimų, triukšmo poveikis aplinkai ir žmonėms.

Turizmas ir rekreacija

Kauno rajonas kartu su Nemuno vandens keliu yra priskiriami prioritetiniams Lietuvos turizmo

plėtros regionams. Kauno rajono turistinis potencialas yra labai didelis, tačiau nėra pilnai išnaudojamas dėl atitinkamos informacijos stokos, nepritaikytos viešam lankymui lankytinų objektų infrastruktūros.

Kauno rajonas pasižymi gausiais gamtiniais ir kultūriniais ištekliais. Iš vertingų turizmo objektų, Kauno rajone, minėtini Kauno marių, Panemunės ir Dubysos regioniniai parkai, Girionių, Raudondvario ir Obelytės valstybės saugomi parkai, Nevėžio, Jiesios ir Liekės kraštovaizdžio draustiniai, Nerėpos ir Ringovės entomologiniai draustiniai, Paštuos ir Arlaviškių botaniniai draustiniai, Dubysos ir Karklės ichtiologiniai draustiniai, Aluonos hidrografinis draustinis, Lapių geomorfologinis draustinis, Kamšos ir Piliuonos botaniniai – zoologiniai draustiniai, Novaraisčio ir Arlaviškių ornitologiniai draustiniai. Taip pat minėtina Dubravos rezervacinė apyrbė, kurioje yra saugomos retos miško augavietės ir aukštapelkės augalų bendrijos.

Kauno rajone esančios patrauklios kraštovaizdžio vietovės nėra tinkamai pritaikytos viešam turistų lankymui ir neišnaudoja viso savo rekreacinio potencialo. Šiuose objektuose trūksta informacinių nuorodų, stendų, sutvarkytų pažintinių pasivaikščiojimo takų.

Kauno rajone esantys turizmo ištekliai - didžiosios Lietuvos upės – Nemunas, Neris ir Nevėžis, didžiausias dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje Kauno marios, Dubysos ir Jiesios upių nuostabaus grožio slėniai formuoja išskirtinį vandens turizmo plėtros potencialą Kauno rajone. Tačiau ir ši turizmo forma nėra itin aktyviai plėtojama. Kauno rajone nepakankamai išvystyta tam skirta vieša infrastruktūra: trūksta viešų poilsiaviečių, paplūdimių, neišvalytos pakrantės, turistinių maršrutų, maitinimo ir nakvynės paslaugas siūlančių įmonių pakrantėse stoka ir pan.

Kauno rajone yra įregistruoti 424 kultūros paveldo objektai, tačiau turizmo potencialas irgi nėra pilnai atskleistas tiek vietiniam, tiek tarptautiniam turizmui. Kauno rajonas gali didžiuotis istorijos, urbanistikos ir kultūros paminklais, bažnyčiomis, vienuolynais, archeologiniais paminklais.

Pagrindinis turizmo organizatorius Kauno regione yra Kauno regiono turizmo informacijos centras (TIC), kuris organizuoja nemažai pažintinių ekskursijų po Kauno rajoną ar jo apylinkes. Didžioji dalis visų kitų Kauno rajono turizmo paslaugų teikėjų koncentruojasi arčiausiai Kauno miesto esančiose gyvenvietėse, ypač Garliavoje, Kulautuvoje, Lapėse, Karmėlavoje, Babtuose ir Vilkijoje, nes čia gerai išvystytos susisiekimo infrastruktūros. Mažiausias turizmo paslaugų teikėjų pasiskirstymas yra šiaurinėje ir šiaurės - vakarinėje Kauno rajono dalyse.

Aktyviausiai Kauno rajone vystosi kaimo turizmo paslaugos, kurias siūlo vietiniai rajono gyventojai ir verslininkai, įsigyjantys nekilnojamą turtą Kauno rajone. Kauno rajone veikia 25 kaimo

turizmo sodybos, iš kurių tik 15 sodybų yra oficialiai registruotos Lietuvos kaimo turizmo asociacijoje.

Apgyvandinimo paslaugas Kauno rajone siūlo 5 viešbučiai (Ringauduose, 3 Garliavoje ir Karmėlavos oro uosto viešbutis), 2 svečių namai (Garliavos ir Karmėlavos seniūnijose), motelis Ringaudų seniūnijoje, poilsio namai Kačerginėje ir jaunimo nakvynės namai Kulautuvoje.

Remiantis esamos situacijos analize, galima teigti, kad Turizmo sfera Kauno rajone, labiau orientuota į ateitį, nes kol kas, šį rajoną galima apibūdinti, kaip nerealizuotų galimybių arealą.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. Kauno rajono ekonominės plėtros sulėtėjimas;
2. pilnai neišnaudojamas Kauno rajono turistinis potencialas;
3. turistų srauto sumažėjimas;
4. darbo vietų turistinio aptarnavimo sektoriuje sumažėjimas;
5. Kauno rajono patrauklumo ir konkurencingumo sumažėjimas.

Komunalinė ir inžinerinė infrastruktūra

Dujotiekis

Kauno rajono skirstomųjų dujotiekių ilgis apie 140 km. Kauno apskrčiai dujos tiekiamos iš magistralinių (55 bar slėgio) gamtinių dujų tiekimo tinklų per dujų skirstymo stotis. Daugiausiai Kauno rajone gamtinių dujų suvartoja pramonės įmonės, komunaliniai buitiniai vartotojai bei gyventojai.

Elektros tiekimas

AB "Lietuvos energija" vienintelė elektros perdavimo sistemos operatorė Lietuvoje.

Kauno rajonas priklauso Vakarų skirstomiesiems tinklams. Kauno apskrityje pagrindiniai elektros energijos tiekimo šaltiniai: Kauno termofikacinė elektrinė, Petrašiūnų termofikacinė elektrinė, Kauno hidroelektrinė, Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė.

Kauno hidroelektrinė kasmet pagamina beveik 3,5% Lietuvoje suvartojamos elektros energijos. Kauno HE pagaminta elektra tiekama į 110 kV įtampos tinklą. Nacionalinėje energetikos strategijoje numatyta, kad iki 2007 metų Kauno hidroelektrinė turi būti atnaujinta. Apskrityje veikia kelios mažos hidroelektrinės.

Šilumos tiekimas

AB „Kauno energija“ yra pagrindinis šilumos ir garo tiekėjas Kauno rajone.

Šilumos šaltiniai dažniausiai išdėstyti šalia Kauno esančiose gyvenvietėse ir aptarnauja jų vartotojus. Pagrindiniai šilumos šaltiniai Kauno rajone yra Kauno elektrinė, Petrašiūnų elektrinė, Šilko RK, Pergalės RK, Garliavos RK, Noreikiškių RK, Raudondvario RK, Neveronių RK, Domeikavos RK, Girionių RK, Ežerėlio RK, Palių RK,

Pagrindinė kuro rūšis energijos šaltiniuose – dujos. Mazutas – antras pagal sunaudojimą. Be šių pagrindinių kuro rūšių naudojamos durpės, pjuvenos.

1998-2002 m. buvo atliktas šilumos tiekimo sistemų decentralizavimas Bubių, Neveronių, Pagynės, Panevėžiuko, Mastaičių, Rinkūnų, Šakių, Vaišvydavos, Žiegždrių ir Sitkūnų kaimuose bei šilumos tiekimo sistemų Babtų, Karmėlavos ir Vandžiogalos miesteliuose rekonstrukcija, kuri įgalino likviduoti neekonomiškas, morališkai ir fiziškai nusidėvėjusias centralizuoto šilumos tiekimo sistemas, atsisakyti kurui naudojamos akmens anglies ir krosnių kuro.

Nepaisant gana gerai išvystytos šilumos gamybos ir paskirstymo sistemos regione, paklausa šilumai yra daug mažesnė nei techninės galimybės ją pagaminti.

Vandentiekia ir vandenvala

Kauno rajone geriamas vanduo tiekiamas tik iš požeminių vandens gręžinių.

Centralizuotai tiekiamo vandens sudėtyje yra padidinta geležies (Fe) ir mangano (Mn) koncentracija. Nemažoje miestų ir miestelių dalyje įrengti nugeležinimo įrenginiai. Kauno rajone yra 370 kaimų, kur geriamas vanduo naudojamas iš negilių šachtinių šulinių, maitinamų iš gruntinio vandeningojo sluoksnio. Įvairių tyrimų duomenys rodo, kad daugiau nei pusės šachtinių šulinių vanduo yra užterštas nitratais.

Kai kuriose gyvenvietėse yra įrengti arteziniai gręžiniai, o reikiamo slėgio vandens sistemoje palaikymui naudojami hidroforai.

Geriamasis vanduo gyventojus pasiekia ne visuomet geros kokybės, nes dėl senų magistralinių vamzdžių jis papildomai užsiteršia. Šiuo metu atliekamas vamzdynų atkarpų praplovimas. Taip pat 2006 m. Kauno rajono savivaldybės lėšos buvo panaudotos nugeležinimo stočių technologiniam procesui tobulinti, įrengta 20 vandens apdorojimo aparatų daugiabučių gyv. namų vandens apskaitos mazguose.

Lietaus nuotekos

Lietaus nuotekos, nuvedamos į lietaus nuotekų tinklą sistemą, surenkamos tik Kauno mieste ir didesniuose miesteliuose. Dalis lietaus nuotekų patenka į buitinių nuotekų tinklus, nes ne visuose gatvėse yra lietaus nuotekų šalinimo tinklai.

Nuotekų valymas

Kauno rajone eksploatuojami nuotekų valymo įrenginiai, 2000 m duomenimis iki norminių reikalavimų išvalydavo tik 7% užteršto vandens. Tokį žemesnį, nei Lietuvoje, nuotekų išvalymo lygį Kauno rajone lemia tai, kad Kauno miesto nuotekos sudaro didžiausią dalį Kauno rajono užteršto vandens nuotekų.

Dalis valymo įrenginių Kauno rajone rekonstruojami arba statomi nauji.

Pagrindinė Kauno rajono problema yra azoto ir fosforo šalinimas iš nuotekų, nes daugumoje dabar eksploatuojamų valymo įrenginių nebuvo numatytas azoto ir fosforo šalinimas. Todėl jie negali pasiekti 2000 metais įvestus nuotekų valymo normatyvus šioms medžiagoms.

Atliekų tvarkymas

Atliekų tvarkymas viena iš opiausių problemų tiek Kauno apskrityje, tiek visoje Lietuvoje, tiek Kauno rajone. Komunalinių atliekų kaupimas sąvartynuose kol kas yra pagrindinis atliekų tvarkymo būdas.

Kauno apskrityje sukurta regioninė atliekų tvarkymo sistema ir įkurtas regioninis atliekų tvarkymo centras, kuris rūpinasi sąvartynų uždarymu, atliekų tolimesniu sutvarkymu. Miestuose ir kai kuriuose miesteliuose įdiegta konteinerinė atliekų tvarkymo sistema. Atliekos nėra rūšiuojamos privačių gyvenamųjų namų kvartaluose. Iš bendro atliekų kiekio nepakankamai gerai atskiriamos antrinės žaliavos, organinės atliekos, pavojingos atliekos.

Kauno rajone buvo eksploatuojami 9 sąvartynai. Šiuo metu dauguma sąvartynų rekultivuota, o eksploatuojamas vienintelis Lapių sąvartynas.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. Nevykdant inžinerinės infrastruktūros modernizavimo ar plėtros, gyventojams nebūtų sudaryta galimybė gyventi švaresnėje, patogesnėje bei sveikesnėje aplinkoje;
2. Prastės nuotekų valymo kokybė, didės išleidžiamų nuotekų užterštumas.

Kraštovaizdis

Kauno rajono savivaldybės teritorija yra Lietuvos centre istorinių Žemaitijos, Suvalkijos, Aukštaitijos žemių sandūroje. Čia yra didžiausių Lietuvos upių Nemuno ir Neries santaka, į Nemuną įteka Nevėžis, o vakariniame rajono pakraštyje – Dubysa.

Pagal Lietuvos fizinių – geografinių skirstymą rajono teritorija patenka į tris Pabaltijo žemumos srities fizinius – geografinius rajonus. Šiaurinę rajono dalį užima Nevėžio lygumos pietinė dalis, vakarinė ir pietvakarinė dalis priklauso Nemuno žemupio lygumai, o rytuose – Nemuno vidurupio ir Neries žemupio plynaukštei.

Kauno rajono reljefas nėra labai sudėtingas. Jo teritorija išraižyta gilių upių slėnių, o viršutinėse terasose vyrauja smulkiai banguotas kraštovaizdis.

Didžiausią rajono hidrografinio tinklo dalį sudaro upės ir tvenkiniai. Vandenys užima apie 5 % ploto. Rajone beveik nėra natūralių ežerų. Didžiausią plotą užima žmogaus sukurti vandens telkiniai – Kauno marios, Krivėnų, Pajiesio, Janušonių, Išlaužo.

Pelkių išlikę nedaug, jos nusausintos. Buvę didesnės aukštapelkės – Ežerėlio, Novaraisčio buvo nusausintos durpių eksploatacijai.

Didelę Kauno rajono teritorijos dalį užima urbanizuotos teritorijos – miestai, miesteliai, kaimai, keliai, sodų bendrijos, virstančios gyvenvietėmis. Rajono miškingumas (apie 30,8 %) nedaug mažesnis už vidutinį (32 %).

Kauno rajono saugomų teritorijų sistemą sudaro konservacinės apsaugos prioriteto saugomos teritorijos, gamtos paveldo objektai, atkuriamosios apsaugos prioriteto saugomos teritorijos, ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos, kompleksinės saugomos teritorijos ir Europos Bendrijos svarbios specialios saugomos teritorijos (Natura 2000 teritorijos).

Į konservacinės apsaugos prioriteto saugomas teritorijas įeina Dubravos rezervatinė apyrbė, skirta išsaugoti ir tirti moksliniu požiūriu vertingus gamtinius kompleksus bei užtikrinti natūralią gamtinių procesų eigą ir draustiniai, esantys Kauno rajono savivaldybės teritorijoje (jų yra 17, iš kurių 13 – valstybiniai ir 4 yra regioninių parkų teritorijoje).

Kauno rajone yra 6 valstybės, ir 1 savivaldybės saugomi gamtos paveldo objektai. Yra 6 vertingi ir lankytini gamtos paveldo objektai, kuriems numatyta suteikti savivaldybės saugomų gamtos paveldo objektų statusą. Taip pat Kauno rajono savivaldybės teritorijoje yra trys parkai, kurie priskaitomi prie gamtos paveldo objektų.

Atkuriamosios apsaugos prioriteto saugomų teritorijų Kauno rajone dar nėra, tačiau ruošiamasi įkurti Ežerėlio atkuriamąjį sklypą.

Kauno rajone yra bendrosios ekologinės apsaugos zonos, buferinės apsaugos, fizinės apsaugos bei vizualinės apsaugos zonos. Išskirtos sanitarinės apsaugos zonos.

Kompleksinių saugomų teritorijų kategorijai Kauno rajone, priklauso du regioniniai parkai ir du biosferos poligonai.

Rajone yra 16 ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijų, iš kurių 8 paukščių apsaugai svarbios teritorijos ir 8 buveinių apsaugai svarbios teritorijos.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. dėl intensyvios ūkinės veiklos gali kilti pavojus gamtiniams kraštovaizdžio elementams, saugomoms ir rekreacinėms teritorijoms;
2. dėl spartaus žemės privatizavimo daugės savininkų, įsigijusių žemę gamtiniu ir rekreaciniu požiūriu vertingiausiose teritorijose, mažės jų prieinamumas visuomenei;
3. gali pasireikšti neigiami kraštovaizdžio struktūros pokyčiai.

Nekilnojamasis kultūros paveldas

Kauno rajono savivaldybė yra Lietuvos centrinėje dalyje, istorinių Aukštaitijos, Suvalkijos ir Žemaitijos žemių sandūroje.

Lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis Kauno rajono savivaldybė nepasižymi kultūros paveldo objektų gausa. Gausiausias yra archeologijos paveldas. Kauno rajonui būdingos kultūros paveldo objektų sancaupos – upių slėniai, miestai ir miesteliai.

Savivaldybės teritorijoje yra ryškūs kultūros paveldo objektų sancaupos arealai – Nemuno, Neries, Nevėžio upių slėniai, kuriuose įsidėstę archeologijos objektai – piliakalniai (Karmėlavos, Lentainių (Radikių), Šančių, Lepšiškių, Bernatonių, Pypkių, Virbališkių, Samylų, Dubravų, Pakalniškių, Guogų, Butvilionių, Jaučakų, Ringovės), senovės gyvenvietės (Lentainių (Radikių), Raudondvario akmens amžiaus stovykla ir senovės gyvenvietė, Kreimalos kaimo akmens amžiaus gyvenvietė), Vilkijos ir Čekiškės miestelių istorinės dalys su vertingais istoriniais pastatais. Nevėžio slėnyje esantys kultūros paveldo objektai – buvusių dvarų fragmentai, įsikomponavę į vertingą gamtinę aplinką.

Kauno rajono teritorijoje išlikę išskirtiniai XIX a. pabaigos – XX a. pradžios kultūros paveldo objektai – dalis buvusios Kauno tvirtovės fortų ir kiti fortifikaciniai statiniai.

Upių slėniuose, miestuose ir miesteliuose yra kultūros paveldo objektų sancaupų arealai, lygumose kultūros paveldo objektų yra mažai.

Lietuvos Respublikos Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre ir paskelbtų valstybės saugomomis nekilnojamųjų kultūros vertybių skaičius (be objektų sudėtinių dalių), Kauno rajone, yra 94. Iš jų: statiniai – 21; statinių kompleksai – 4; archeologinės vietos – 50; įvykių vietos – 4; laidojimo vietos – 10; mitologinės vietos – 4; monumentai – 1. Į šį skaičių neįtraukti kultūros paveldo objektai su galiojančiais numeriais senajame kultūros paminklų, naujai išaiškinamųjų paminklų sąrašuose bei objektai neturintys numerių, tik užfiksuoti NKV registre. Visiems šiems objektams, kol kas, suteikta pradinė apsauga. Šių objektų yra dauguma.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga. Kaip ir visur Lietuvoje, Kauno rajono savivaldybėje nekilnojamojo kultūros paveldo objektų saugojimas yra problematiškas daugiausia dėl nepakankamo finansavimo. Didelė dalis objektų nepritaikyti kultūriniam turizmui. Nėra pakankamai informacijos apie kultūros paveldo objektus prie svarbiausių kelių, nepakanka informacinių ženklų ir nuorodų į objektus. Trūksta Kauno krašto kultūrą propaguojančių leidinių.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. nekilnojamo kultūros paveldo objektų kultūrinės vertės menkėjimas ir fizinės būklės blogėjimas ar šių objektų nykimas;
2. kultūrinio pažintinio turizmo galimybių neišnaudojimas dėl nepakankamo objektų ir vietovių parengtumo lankymui;
3. prielaidų, parengti specialiuosius kultūros paveldo apsaugos ir naudojimo planus bei tikslines programas, sumenkėjimas. Tuo pačiu galimybių skirti pakankamai lėšų vertingų kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkybai sumenkėjimas.

Gamtinis karkasas

Pagal LR Bendrąjį planą, Kauno rajono kraštovaizdžio kompleksai, kurie laikomi itin vertingais biologinės įvairovės apsaugos požiūriu, yra raiškūs didžiųjų upių slėniai, didieji pelkynai, eroziniai raguvynai.

Vertinant Kauno rajono gamtinį karkasą, pasitelkiamos 1993 m. VU Kraštovarkos grupės, schemos 44 Lietuvos rajonams. Šiose schemose, kaip ir nustatyta Saugomų teritorijų įstatyme, gamtinio karkaso teritorijos skirstomos į: geoekologines takoskyras, geosistemų vidinio stabilizavimo arealus ir ašis; migracinius koridorius. Pagal svarbą yra skiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Kauno rajone regioninių geoekologinių takoskyrų nėra, o rajoninėms geoekologinėms takoskyroms priskirta Kazlų Rūdos miškų masyvai ir teritorija į rytus nuo jų iki Garliavos, miškų ir laukų masyvai nuo Raudondvario iki Vilkijos ir į šiaurę iki rajono ribos bei toliau, didieji miškai dešiniajame Neries krante bei Pravieniškių miškai.

Regioninių vidinio stabilizavimo arealų taip pat Kauno rajone nėra, o rajoniniai apima dalį Kazlų Rūdos miškų, Dubravos miškus, miškus į vakarus nuo Linksmakalnio ir dar daug įvairių mažesnių miškų, išsibarsčiusių rajono teritorijoje.

Regioniniams migracijos koridoriams priskirtos Nemuno ir Neries upės bei Kauno marios. Visos kitos mažesnės upės ir visai smulkūs upeliai laikomi rajoniniais ir vietiniais migracijos koridoriais.

Šiose teritorijose nustatytos ir gamtinio karkaso funkcinio potencialo kategorijos pagal ekologinio kompensavimo laipsnį (patikimas, ribotas, silpnas ir labai silpnas). Silpno ir labai silpno ekologinio kompensavimo gamtinio karkaso teritorijose būtina šias funkcijas atgaivinti ir stiprinti.

Išskirtos ir degraduotos gamtinio karkaso teritorijos. Joms priskirtos visos be išimties urbanizuotos teritorijos, patenkančios į gamtinio karkaso teritorijas. Šitoks gyvenamųjų teritorijas traktavimas ginčytinas, nes nerealu tikėtis, kad tokia gyvenvietė kaip Vilkija, Raudondvaris ar Domeikava kada nors virstų gamtinėmis teritorijoms. Tokios vietovės turėtų būti kitaip traktuojamos gamtinio karkaso atžvilgiu.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. nevykdant gamtinio karkaso teritorijų plėtros pagal poveikio gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatytą tvarką, nebus išsaugota kraštovaizdžio erdvinė teritorinė struktūra, gamtinis pobūdis, taip pat nebus išlaikomas ekologinis stabilumas bei kraštovaizdžio estetinė vertė;
2. neįvertinus vykdomos ūkinės veiklos gamtinio karkaso teritorijose poveikio ir neatlikus teritorijų planavimo dokumentų, planų ir programų strateginio pasekmių vertinimo ir

neįgyvendinus įvairiapusių priemonių antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti, gali būti pažeistos gamtinio karkaso teritorijos.

Oro kokybė

Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano esamos būklės vertinimo stadijoje atlikta aplinkos oro kokybės analizė parodė, kad oro kokybė nėra bloga ir lyginant su kitais Kauno apskrities rajonais, Kauno rajonas nėra didžiausias taršos šaltinis, nes išmetami metiniai teršalų kiekiai yra mažesni už Kauno mieste, Jonavos ir Kėdainių rajonuose išmetamus kiekius.

Stacionarūs taršos šaltiniai ir jų išmetimai

Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros pateiktais duomenimis, išskirtini tokie pagrindiniai stacionarūs taršos šaltiniai Kauno rajone: rajoninės katilinės, pramonės įmonės, ligoninės ir mokyklos.

Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus duomenimis, Kauno rajone labiausiai atmosferos oras teršiamas iš rajoninių katilinių. Pastaraisiais metais katilinių išmetimai sudarė daugiau nei pusę visos oro taršos iš stacionarių taršos šaltinių. Nemenki teršalų kiekiai išsiskiria iš Kauno rajone esančių pramonės įmonių, o mažiausiais išmetimais į atmosferos orą prisideda mokyklos ir ligoninės.

Išanalizavus Statistikos departamento pateiktus duomenis apie teršalų (SO₂, NO_x, CO, LOJ) išmetimus iš stacionarių taršos šaltinių Kauno rajone, pastebėta, kad: sieros dioksido kiekiai atmosferos ore mažėja ir tai siejama su dujinio kuro panaudojimo padidėjimu; azoto oksido kiekiai kasmet nežymiai auga; anglies monoksido kiekis, išmetamas iš stacionarių taršos šaltinių, pastaraisiais metais auga; lakiųjų organinių junginių kiekis, išmestas iš stacionarių taršos šaltinių auga, nes kai kurios įmonės didina gamybos apimtį.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, Kauno rajone esančių katilinių, pramonės įmonių bei kitų stacionarių taršos šaltinių išmetimai nustatytų normatyvų (DLT) neviršija.

Mobilūs taršos šaltiniai ir jų išmetimai

Kauno rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, mobilūs taršos šaltiniai yra pagrindinis oro teršėjas. Teršalų kiekiai išmetami iš mobilių taršos šaltinių sudaro apie 56 – 59 % visos Kauno rajone esančios oro taršos.

Iš mobilių taršos šaltinių išmetamų teršalų emisijoje vyrauja: azoto oksidai (NO_x) ir sieros anhidridas (SO₂), kurių išmetamas kiekis kasmet didėja; anglies monoksidas (CO), angliavandeniliai (CH) ir kietosios dalelės, kurių per pastaruosius metus sumažėjo.

Apibendrinant Kauno rajono oro kokybę galima teigti, jog lyginant su kitais Kauno apskrities rajonais, šiame rajone oro kokybė yra pakankamai gera, tačiau vyraujant nepalankios krypties vėjams teršalai gali būti atnešami iš labiau užterštų rajonų, tokių kaip Kėdainiai ar Jonava ir bendras oro užterštumas gali būti didesnis.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. didės išmetamų į atmosferą teršalų kiekiai, kurie blogins oro kokybę;
2. atmosferos tarša neigiamai veiks gyventojų sveikatą.

Vandens kokybė

Paviršinio vandens kokybė

Upių vandens kokybė. Valstybinis monitoringas Kauno rajone vykdomas tik upėse ir Kauno mariose, o ežerų vandens kokybė nėra tiriama. Daugumos upių vanduo yra vidutiniškai užterštas arba švarus. Didžiausia Kauno rajono paviršinių vandenų problema – tarša nuotėkomis. Taip pat prie taršos prisideda ir žemės ūkis. Upių vandenyje pastebimas nitratų, bendro azoto, fosfatų bei bendro fosforo koncentracijų viršijimas. Tam, kad būtų išvengta eutrofikacijos, labai svarbu sumažinti nitratų bei fosfatų kiekius nuotėkose, kurios patenka į upes.

Kauno marių vandens kokybė. Pagal antropogeninės apkrovos mastą šis tvenkinys yra vienoje gretoje su tokiais energetiniais baseiniais kaip Drūkšių ežeras arba Elektrėnų marios, o pagal kai kuriuos hidrodinaminius procesus, pavyzdžiui bangavimą, jis sulyginamas su Kuršių mariomis. Kauno marių vandens kokybė monitoringo vietose yra nebloga, tačiau pastaraisiais metais stebimas bendro azoto koncentracijos padidėjimas.

Maudyklų vandens kokybė. Remiantis Lietuvos vandens išteklių vizija iki 2025 metų visų didžiųjų Lietuvos upių vandens kokybė turi atitikti maudykloms keliamus reikalavimus. Kasmet maudymosi sezono metu Kauno Visuomenės sveikatos centras analizuoja Kauno rajono maudyklų (Kulautuvos ir Dubysos ties Patrikiais) vandens kokybę. Dabartinės situacijos analizė rodo, kad vandens kokybė rekreacijai skirtose vietose yra pakankamai gera. Pastaraisiais metais beveik visi higienos reikalavimai buvo įvykdyti, tik Kulautuvos maudykloje keletą kartų stebimuoju laikotarpiu

buvo viršyta leidžiama deguonies sotis bei aptikta mineralinių aliejų. Pagrindinė upių vandens taršos priežastis yra nuotėkos, todėl labai svarbus nuotekų valymo įrenginių vaidmuo. Pilnai įrengus nutekamojo vandens valymo įrengimus maudyklų vandens kokybę turėtų pagerėti.

Požeminio vandens kokybė

Vandens sunaudojimas ir nuotekos Kauno rajone. Per paskutiniuosius pora metų stebima suvartojamo vandens mažėjimo tendencija. Labiausiai mažėja vandens sunaudojimas pramonėje, energetikoje, tačiau didėja suvartojamo vandens kiekis kitoms reikmėms. Daugiausiai vandens sunaudojama ūkyje ir buityje (daugiau nei trys ketvirtadaliai viso sunaudojamo vandens kiekio).

Taip pat mažėja nepakankamai išvalytų ūkio, buities bei gamybinių nuotekų, išleidžiamų į paviršinius vandens telkinius kiekiai, nes daugiau yra išvaloma iki DLT normų.

Geriamojo vandens kokybė. Kauno rajone valstybinis požeminio vandens monitoringas vykdomas trijuose postuose – Pažėruose, Rokuose ir Virbaliūnuose. 2005 m. Pažerų gruntinio vandens stebėjimo poste buvo užfiksuota tarša amoniu, o Virbaliūnų – tarša organinėmis medžiagomis. Roku stebėjimo poste gruntinis vanduo buvo švarus.

Kauno rajone šachtinių šulinių vandenį naudoja 42,5 % gyventojų. 2004 m. atlikti Kauno rajono privačių šachtinių šulinių geriamojo vandens kokybės tyrimai rodo, kad 56 % tirtų šulinių vandenyje nitratų kiekis viršijo didžiausią leistiną kiekį (DLK), nitritai - 4,2 %, o amonis - 25,5 % tirtų šulinių. Taigi, didžiausia šachtinių šulinių problema vandens užterštumas nitratais.

Pastaraisiais metais vandens kokybei pagerinti statomos naujos nugeležinimo stotys, vandenvietės pertvarkomos į bebokštes sistemas.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. laiku nmodernizavus nuotekų valymo įrenginių ir nuotekų vamzdynų, nesugriežtinus nuotekų kontrolės, didės atvirų vandens telkinių tarša, o per nesandarius nuotekų vamzdynų tinklus bus teršiami požeminiai vandenys;

2. laiku nerenovuotas vandens tiekimo ūkis neužtikrins tinkamos centralizuotai tiekiamo geriamojo vandens kokybės, didės pavojus gyventojų sveikatai;

3. skiriant nepakankamai dėmesio kaimo gyventojų aprūpinimui geros kokybės geriamuoju vandeniu, nesudarant sąlygų plėsti geriamojo vandens viešojo tiekimo tinklą bei nesukuriant sąlygų giluminių vandens gręžinių tinklui, kaimo gyventojų sveikatai grės didelis pavojus.

Dirvožemio kokybė

Naudingosios iškasenos. Naudingosios iškasenos turi svarbią reikšmę kiekvienos šalies ekonomikai. Pagrindinės naudingosios iškasenos Kauno rajone yra žvyras, molis, smėlis ir durpės. Pastaraisiais metais jų gavyba žymiai sumažėjo. Tai lėmė bendra šalies ekonomikos pertvarka, energijos resursų pabrangimas, naujų rinkų stoka, lėšų stygius ir daugelis kitų priežasčių.

Sąvartynai. Pagal Valstybinį strateginį atliekų tvarkymo planą iki 2010 m. numatyta sukurti 10 regioninių atliekų tvarkymo sistemų ir uždaryti visus senus sąvartynus. Kauno regione numatoma palikti 2 komunalinių atliekų sąvartynus: Kauno miesto Lapių sąvartyną ir Kėdainių r. Zabieliškio sąvartyną. Pagal šį planą uždarytų sąvartynų rekultivavimą numatoma užbaigti iki 2012 m. Taigi, Kauno rajone veiks vienintelis Lapių sąvartynas. Šiuo metu Kauno rajone uždaryti visi seni, neatitinkantys aplinkosauginių reikalavimų sąvartynai, o atliekos šalinamos vieninteliame Lapių sąvartyne. Nelegalių sąvartynų nėra.

Atsižvelgiant į tai, kad Kauno rajone jau šiuo metu uždaryti visi neatitinkantys aplinkosauginių reikalavimų sąvartynai, galima teigti, kad padėtis yra pakankamai gera.

Duomenų apie dirvožemio eroziją Kauno rajone nėra, kadangi jokie tyrimai nebuvo vykdomi.

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. siekiant padidinti žemės ūkio kultūrų derlingumą, gali padidėti naudojamų pesticidų ir mineralinių trąšų kiekiai, dėl ko gali padidėti dirvožemio tarša pesticidų likučiais, daugiau azoto junginių būtų išplaunama į gruntinius ir paviršinius vandenis;

2. laiku nepradėjus kalkinti dirvožemio, iš kurio anksčiau dirbtinai pašalintas rūgštingumas, gali padidėti jo rūgštingumas ir sumažėti derlingumas;

3. sumažės dirvožemio ištekliai.

Fizinė tarša

Fizinė tarša aktuali kiekvienam Lietuvos didesniai ar mažesniai miesteliui. Ne išimtis ir Kauno rajonas. Arčiau kaimų esančios apleistos teritorijos yra paverčiamos šiukšlynais, upelių pakrantės teršiamos įvairiomis atliekomis.

Svarbi problema yra automobilių keliamas triukšmas. Duomenų apie triukšmo lygį Kauno rajone nėra, tačiau tikėtina, kad jis yra nemažas, nes rajoną kerta kelios svarbios magistralės. Viena jų –

magistralė Vilnius – Kaunas – Klaipėda, kur yra didelis transporto intensyvumas (apie 15 tūkst. aut./para).

Neįvykdžius koncepcijos sprendinių, numatomos tokios grėsmės:

1. nesuplanavus ir nesuregulius transporto srautų plėsis akustinio diskomforto zonos ir bus neigiamai veikiama visuomenės sveikata.

3. Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos

Kauno rajono savivaldybė priskiriama Kauno apskričiai, kurios sudėtyje yra dar 7 savivaldybės: Kauno miesto, Birštono, Jonavos rajono, Kaišiadorių rajono, Kėdainių rajono, Prienų rajono ir Raseinių rajono savivaldybės. Kauno rajonas yra Lietuvos centrinėje dalyje ir juosia antrą pagal dydį Lietuvos miestą – Kauną, todėl Kauno rajono savivaldybė patenka į Kauno miesto tiesioginės įtakos zoną.

Kauno rajono teritorija sudaro 2,29 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos. Tai trečias pagal dydį rajonas Kauno apskrityje. Tarp 60 Lietuvos savivaldybių Kauno rajono savivaldybė yra 14 vietoje pagal užimamos teritorijos plotą ir 7 vietoje pagal gyventojų skaičių. Bendras Kauno rajono plotas yra 1496 km², iš jų 4,2 % užima miestai ir gyvenvietės, 2,3 % - pramonės įmonės ir keliai, 54,9 % - žemės ūkio naudmenos, 31 % - miškai, 5,2 % - vandenys, 2,4 % - kitos paskirties plotai.

Kauno rajonas – vienas tankiausiai apgyvendintų rajonų Lietuvoje. Didelę jo dalį užima urbanizuotos teritorijos – miestai, miesteliai, kaimai, keliai, sodų bendrijos virstančios gyvenvietėmis.

Kauno rajonas išsikūręs labai gražiame Lietuvos žemės lopinėlyje. Čia susilieja Aukštaitija, Žemaitija ir Suvalkija. Nuostabus kraštovaizdis atsiveria ten, kur teka Nemunas, Neris, Nevėžis, Jiesia, žaliuoja miško parkais tapę Kulautuvos, Kačerginės, Romainių, Kleboniščio šilai. Daugiausia gamtos ir kultūros vertybių saugoma Kauno marių regioniniame parke, Jiesios, Liekės, Nevėžio kraštovaizdžio,

Pyplių istorijos, Lapių geomorfologijos, Karklės ichtiologijos, Kamšos botanikos ir zoologijos draustiniuose.

Didžiausią rajono hidrografinio tinklo dalį sudaro upės ir tvenkiniai. Rajone beveik nėra natūralių ežerų, o didžiausią plotą užima žmogaus sukurti vandens telkiniai – Kauno marios, Krivėnų, Pajiesio, Janušonių, Išlaužo.

Didžiausias neigiamas poveikis gali būti regioninių parkų (ar jų dalių), draustinių, biosferos poligonų ir kitoms saugomoms teritorijoms. Kauno rajone nėra teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos Bendrojo plano sprendinių, tačiau kai kurios saugomos teritorijos gali būti paveiktos nedideliu vietiniu mastu.

Pagal Lietuvos Bendrąjį planą, kraštovaizdžio ekologinio stabilizavimo pagrindas – gamtinis karkasas, kuris jungia ekologiškai svarbias teritorijas ir užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Tai erdvinė sistema, kuri išreiškia gamtinio kraštovaizdžio apsaugos bei formavimo prioritetą. Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, ekologines apsaugos zonas, miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas bei Natura 2000 teritorijas.

Kauno rajono saugomos teritorijos yra labai svarbios viso valstybės kraštovaizdžio stabilumo išlaikymui. Kauno rajone yra 13 valstybinių draustinių, kurie pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Valstybiniai draustiniai Kauno rajone

Eil. Nr.	Draustinio pavadinimas	Plotas, ha	Savivaldybė	Saugomi objektai
1.	2.	3.	4.	5.
GAMTINIAI				
<i>Geomorfologiniai</i>				
1.	Lapių	1.174	Kauno r.	Moreniniame gūbryje susiformavusio erozinio raguvyno reljefas
<i>Hidrografiniai</i>				
2.	Aluonos	194	Kauno r., Kėdainių r.	Gilaus slėnio su raiškiais erozinėmis formomis vidutiniškai vingiuotas Aluonos žemupys bei vidurupis
<i>Botaniniai</i>				
3.	Paštuvos	239	Kauno r.	Vidurio Lietuvos lygumų miško augalų bendrijos Nemuno šlaituose su retų rūšių augalų augavietėmis
<i>Ornitologiniai</i>				
4.	Novaraisčio	827	Kauno r., Kazlų Rūdos, Šakių r.	Paukščių perėjimo ir poilsio migracijų metu vieta Pietvakarių Lietuvoje
<i>Ichtiologiniai</i>				
5.	Dubysos	388	Jurbarko r., Kauno	Žiobrių nerštavietės

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

			r., Raseinių r.	
6.	Karklės	21	Kauno r.	Upėtakių nerštavietės
Entomologiniai				
7.	Nerėpos	29	Kauno r.	Kalninių apsiuvų populiacija ir kitų retų rūšių vabzdžiai
8.	Ringovės	214	Kauno r.	Pietinių drugių rūšių biotopai
Botaniniai-zoologiniai				
9.	Kamšos	321	Kauno r.	Gyvūnai, taip pat reti augalai ir jų augavietės
KOMPLEKSINIAI				
Kraštovaizdžio				
11.	Jiesios	388	Kauno m., Kauno r.	Jiesios upės slėnio kraštovaizdis su raiškiais atodangomis, eroziniais šlaitais ir krantais, retų rūšių augalais
12.	Liekės	205	Kauno r., Šakių r.	Liekės upelio erozinio slėnio kraštovaizdis Nemuno žemupio ruože
13.	Nevėžio	1.126	Kauno m., Kauno r.	Raiškus erozinio senslėnio tipo Nevėžio upės slėnio kraštovaizdis

Pagal LR saugomų teritorijų įstatymą bei įgyvendinant šalyje Europos Sąjungos Direktyvas dėl laukinių paukščių išsaugojimo, Kauno rajone atrinktos buveinės, kurios įtrauktos į bendrąjį šalies Natura 2000 tinklą. Tarp jų Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (sutrumpintai PAST) bei buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST). 8 PAST ir 9 BAST – viso 17 ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijų.

2 lentelė. Kauno rajono saugomos teritorijos arba jų dalys, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos saugomos teritorijos arba jų dalys	Paukščių apsaugai svarbi teritorija	Savivaldybės pavadinimas	Kodas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ duomenų bazėje	Aptinkama europinės svarbos saugomų rūšių paukščių; teritorijos svarba migruojantiems paukščiams
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Babtų–Varlupos miškų biosferos poligonas	Babtų–Varlupos miškai	Kauno r.	LTKAUB006	vidutiniai margieji geniai (<i>Dendrocopos medius</i>), baltnugariai geniai (<i>Dendrocopos leucotos</i>)
2.	Dubysos regioninio parko dalis, Dubysos ichtiologinio draustinio dalis, Dubysos upės apsaugos zonos dalis, Panemunių regioninio parko dalis	Dubysos upės slėnis	Jurbarko r., Kauno r., Raseinių r.	LTRASB001	griežlės (<i>Crex crex</i>), tulžiai (<i>Alcedo atthis</i>)

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

3.	Kauno marių regioninio parko dalis	Kauno marios	Kaišiadorių r., Kauno m., Kauno r.	LTKAUB008	juodieji pelniai (<i>Milvus migrans</i>), plovinės vištelės (<i>Porzana parva</i>), tulžiai (<i>Alcedo atthis</i>); migruojančių jūrinių erelių (<i>Haliaeetus albicilla</i>) sankauptų vieta
4.	Labūnavos miško biosferos poligonas	Labūnavos miškas	Jonavos r., Kauno r., Kėdainių r.	LTKEDB001	mažieji ereliai rėksniai (<i>Aquila pomarina</i>)
5.	Nevėžio kraštovaizdžio draustinio dalis, Nevėžio upės apsaugos zonos dalis	Nevėžio upės slėnis	Kauno r.	LTKAUB004	griezblės (<i>Crex crex</i>)
6.	Novaraisčio ornitologinis draustinis	Novaraistis	Kauno r., Kazlų Rūdos, Šakių r.	LTSAKB001	migruojančių gervių (<i>Grus grus</i>) sankauptų vieta
7.	Padauguvos miško biosferos poligonas	Padauguvos miškas	Kauno r.	LTKAUB005	baltnugariai geniai (<i>Dendrocopos leucotos</i>), tripirščiai geniai (<i>Picoides tridactylus</i>)
8.	Panemunių regioninio parko dalis, Nemuno upės apsaugos zonos dalis	Nemuno upės pakrantės ir salos tarp Kulautuvos ir Smalininkų	Jurbarko r., Kauno r., Šakių r.	LTKAUB001	mažosios žuvėdros (<i>Sterna albifrons</i>)

3 lentelė. Kauno rajono gamtinių buveinių apsaugai svarbios teritorijos

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Plotas, ha	Savivaldybės pavadinimas	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, ribų	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė ⁽¹⁾
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Dubysos upė žemiau Lyduvėnų	1054	Jurbarko r., Kauno r., Raseinių r.	Patenka į Dubysos ichtiologinį draustinį ir Dubysos regioninį parką.	Baltijos lašiša Kartuolė Ūdra
2.	Dubravos sengirė	109	Kauno r.	Ribos sutampa su Dubravos rezervatinės apyrbės ribomis	9010, Vakarų taiga
3.	Kamšos miškas	321	Kauno r.	Ribos sutampa su Kamšos botaninio-zoologinio draustinio ribomis	Pupurinis plokščiavabalis

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

4.	Kauno marios	6465	Kauno r., Kaišiadorių r.	Ribos sutampa su Kauno marių regioninio parko ribomis, išskyrus dalį rekreacinės, žemės ūkio bei kitos (gyvenamosios) paskirties prioritetines funkcines zonas.	5130, Kadagynai 6210, Stepinės pievos 7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais 8220, Silikatinių uolienu atodangos 9010, Vakarų taiga 9050, Žolių turtingi eglynai 9070, Medžiais apaugusios ganyklos 9180, Griovų ir šlaitų miškai Kūdrinis pelėausis Niūraspalvis auksavabalis Salatis
5.	Neries upė	2168	Švenčionių r., Vilniaus m., Trakų r., Kaišiadorių r., Širvintų r., Jonavos r., Kauno r.	Dalis patenka į Neries ir Verkių regioninius parkus.	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis Baltijos lašiša Kirtiklis Paprastasis kūjagalvis Pleištinė skėtė Salatis
6.	Nevežio upės slėnis Romainiais	26	Kauno r.	Patenka į Nevežio kraštovaizdžio draustinį (dalis draustinio).	9160, Skroblynai 9180, Griovų ir šlaitų miškai 91E0, Aliuviniai miškai
7.	Ringovės miškai	215	Kauno r.	Ribos sutampa su Ringovės entomologinio draustinio ribomis	9160, Skroblynai 9180, Griovų ir šlaitų miškai 91E0, Aliuviniai miškai
8.	Nemuno upės Panemunių regioniniame parke	951	Jurbarko r., Kauno r., Šakių r.	Patenka į Panemunių regioninį parką (dalis Nemuno kraštovaizdžio draustinio, parko ekologinės apsaugos ir rekreacinės zonų).	Ūdra Upinė nėgė Baltijos lašiša Salatis Kartuolė
9.	Jiesios upė ir jos slėniai	388	Kauno m., Kauno r.	Ribos sutampa su Jiesios kraštovaizdžio draustinio ribomis	Purpurinis plokščiavabalis

Kauno rajonui priklauso 2 regioniniai parkai – didesnė Kauno marių regioninio parko dalis ir nedidelė Panemunių regioninio parko dalis.

Vykstant Kauno miesto aglomeracijos plėtrai, o taip pat Kauno rajono stichiškai urbanizacijai, labai patraukliomis teritorijomis statyti gyvenamuosius namus ir jų kvartalus tampa teritorijos greta Kauno marių regioninio parko. Dalis parko teritorijos patenka į aktyviają ir stabiliąją zoną, kur yra reali dispersinė urbanizacija. Parko teritorinė plėtra vyks pagal Kauno marių regioninio parko specialiojo plano sprendinius (teritorijų zonavimą ir teritorijų planavimo reglamentą). Parkas skirtas rekreacijai ir gamtos apsaugai, tad būtina įrengti pėsčiųjų ir dviračių takus, poilsio aikšteles, kad išvengtų stichiško, ir todėl pavojingo, aplinkai poilsiautojų srauto bei konfliktų su gamtosauginiais interesais. Kauno marių regioniniame parke gyvenamieji namai gali būti statomi esamose ir buvusiose sodybose, išskyrus

Jakštonių urbanizuojamos rekreacinės aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zoną, kurioje numatoma poilsio kaime reikmėms statyti vienkiemines sodybas.

Strateginės priemonės (pagal Kauno marių regioninio parko specialųjį planą):

1. Parko apsaugos zonų ties galimos urbanistinės plėtros teritorijomis patikslinimas.
2. Tinkamų žemės naudojimo režimų nustatymas.
3. Automobilių stovėjimo aikštelių plėtra.
4. Poilsio aikštelių, stovyklaviečių ir paplūdimių įrengimas.
5. Pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas.
6. Saugomų teritorijų bei jautrių pažeidimams vietų apsauga.
7. Magistralinių bei vietinių nuotekų pašalinimo ir jų valymo sistemų įrengimas.
8. Kraštovaizdžių apsaugos priemonių įgyvendinimas.
9. Nemuno pakrantės apsaugos priemonių įgyvendinimas.

Teritorijų planavimui svarbiausi kultūros paveldo objektai Kauno rajone yra upių slėniuose išsidėstę archeologijos objektai – piliakalniai, senovės gyvenvietės, Vilkijos miestelio istorinė dalis su istoriniais pastatais, piliakalnis su senovės gyvenvieta, Čekiškės miestelio istorinė dalis su vertingais pastatais. Nevėžio slėnyje esantys kultūros paveldo objektai – buvusių dvarų fragmentais iškomponavę į vertingą gamtinę aplinką.

Kauno rajono teritorijoje išlikę išskirtiniai XIX a. pabaigos – XX a. pradžios kultūros paveldo objektai – dalis buvusios Kauno tvirtovės fortų ir kiti fortifikaciniai statiniai.

Upių slėniuose, miestuose, miesteliuose yra kultūros paveldo objektų sankaupti arealai, lygumose – kultūros paveldo objektų mažai.

Kauno rajono savivaldybės teritorijos vakarinė dalis patenka į Panemunių regioninį parką, kuriame dominuoja valstybės istorijos paveldas. Arčiau Nemuno ir Nevėžio santakos išskirtas arealas, kuriame minimali valstybės istorijos paveldo persvara. Nevėžio upės slėnio areale dominuoja kultūros raiškos paveldas, Savivaldybės šiaurės rytų, pietvakarių pusėse ir Kauno marių regioniniame parke – minimali kultūros raiškos paveldo persvara. Pietrytinėje Savivaldybės teritorijos dalyje išlikę padrikai išsibarsčiusių buvusių vienkieminių kaimų fragmentai, o šiaurės rytinėje – gatvinių gyvenviečių liekanos. Didžiojoje teritorijos dalyje išnykusi istorinio užstatymo struktūra.

Kauno rajono savivaldybėje prioritetu reikia išskirti archeologinio paveldo upių slėniuose tvarkymą, apjungiant objektus turistinėmis trasomis. Teritorijos turistinį patrauklumą padidintų

– Nevėžio slėnio dvarų sodybų sutvarkymas ir atgaivinimas, urbanistikos paveldo objektų Vilkijos ir Čekiškės tvarkymas.

Vienas Savivaldybės kultūros paveldo ypatumų yra jo glaudus ryšys su kraštovaizdžiu. Todėl jo tvarkymą negalima atsieti nuo gamtos vertybių tvarkymo.

Saugomose teritorijose kultūros paveldo objektų tvarkymas reguliuojamas jų apsaugos reglamentais, parkų funkcinio zonavimo schemomis, specialiosiomis žemės ir miškų naudojimo sąlygomis. Didžiausi pokyčiai, menkinantys teritorijos kultūrinę vertę prognozuojami teritorijose, pasižyminčiose kultūrine ir estetinė kraštovaizdine verte, tačiau neturinčiose apsaugos statuso bei statinių kompleksuose, kurių dabartinis naudojimas neatitinka jų kultūrinės vertės.

4. Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos, ypač atkreipiant dėmesį į problemas, susijusias su aplinkos apsaugai svarbiomis teritorijomis

Pagrindinės priežastys, dėl kurių gali būti susiduriama su aplinkosaugos problemomis, susijusiomis su Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendruoju planu, yra:

1. susisiekimo sistemos plėtra (automobilių kelių, geležinkelių, vandens kelių, oro uosto vystymas ir kt.);

2. inžinerinės infrastruktūros plėtra (vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtimas; dujotiekio magistralių plėtimas ir kt.);
3. urbanistinės sistemos plėtra (esamų miestelių, gyvenviečių plėtojimas; naujų teritorijų urbanizavimas ir kt.);
4. pramonės įmonių bei kitų objektų, galinčių sukelti neigiamą poveikį aplinkai plėtra;
5. intensyvus žemės ir miškų ūkio vystymas ir kt.

Pagrindinės aplinkosaugos problemos, susijusios su Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo planu, išskylančios dėl aukščiau išvardintų priežasčių, yra:

1. grėsmė gamtinio karkaso teritorijų išsaugojimui;
2. grėsmė istorinės, kultūrinės, kraštovaizdinės ir rekreacinės vertės išlaikymui;
3. grėsmė biologinės įvairovės išlikimui;
4. aplinkos oro taršos kenksmingomis aplinkai ir žmogui medžiagomis bei atmosferos taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis padidėjimas;
5. paviršinių ir gruntinių vandenų taršos padidėjimas;
6. energijos išteklių, vandens išteklių neefektyvus naudojimas;
7. dirvožemio taršos padidėjimas;
8. neigiamo poveikio gyventojų sveikatai padidėjimas ir kt.

5. Tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu

Ruošiamo Kauno rajono Bendrojo plano koncepcijoje nustatytų teritorijos vystymo ir naudojimo funkcinių prioritetų vertinimo ataskaitos tikslai glaudžiai siejasi su aukštesnio lygmens (nacionalinio, Europos bendrijos bei tarptautinio) aplinkosauginiais tikslais ir jiems neprieštarauja. Svarbiausias Bendrojo plano principas – užtikrinti tvarią ir pusiausvirą rajono teritorijos raidą.

Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos ratifikuotoje *ES tarybos direktyvoje dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos* (92/43EEB, 1992 05 21):

- skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.

Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos ratifikuotoje *Europos kraštovaizdžio konvencijoje* (Žin., 2002, Nr. 104-4621):

- skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais (3 str.);
- įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmones supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą (5a str.);
- integruoti kraštovaizdį kaip reiškinių į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui (5d str.);
- nustatytus kraštovaizdžius įvertinti atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą vertę (6cb str.).

Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos ratifikuotoje *Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje* (Žin., 1997, Nr. 19-411):

- priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas (5a str.);
- vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui (5c str.);
- imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globali, išsaugojimui (konservavimui), prezentavimui ir reabilitavimui (5d str.).

Tikslai, numatyti *Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje* (Žin., 2003, Nr. 89-4029):

- pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas;
- efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- geresnė biologinės įvairovės apsauga;
- geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas;
- išsaugoti ir atgaivinti paveldėtas baltiškąsias ir etninių regionų savitumą ir ypatumus atspindinčias bendrąsias Europos kultūros vertybes jungiantį Lietuvos kultūros tapatumą, užtikrinti jo tęstinumą, sklaidą ir konkurencingumą šiuolaikiniame pasaulio kultūrų terpėje, išsaugoti lietuvių etninę ir regioninę kultūrą, istorinį kultūros paveldą, Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų kultūrinį savitumą;
- atgaivinti kultūros paveldą, sustiprinti tiesioginę valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą;
- pasiekti, kad kultūros vertybių apsauga ir tvarkymas taptų visų valstybės strategijų, programų ir teritorijų planavimo dokumentų sudėtine dalimi.

Tikslai, numatyti *Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje* (Žin., 2002, Nr. IX-1187):

- įgyvendinti tvariosios plėtros principą;
- sudaryti prielaidas racionaliam gamtos išteklių naudojimui, apsaugai ir atkūrimui;
- atsižvelgiant į ES normas ir standartus, užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę;
- išsaugoti gamtos paveldo vertybes, kraštovaizdžio savitumą ir biologinę įvairovę;
- didinti šalies miškingumą ir miškų aplinkosaugos vertę.

Tikslai, numatyti *Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrajame plane* (Žin., 2002, IX-1154):

- Svarbiausias Bendrojo plano principas yra šalies teritorijos subalansuotos raidos užtikrinimas, sudarant šias strategines visuomenės ir ūkio vystymosi prielaidas (4.1 str.):
 - ✓ kuo geriau panaudoti turimą šalies teritorijos potencialą;
 - ✓ nedaryti žalos šalies teritorijos gamtinei bei kultūrinei aplinkai;
 - ✓ nepažeisti dabartinės ir būsimų kartų teritorinių interesų;

- ✓ koordinuoti teritorijos naudojimą ir apsaugą šalies lygiu (kartu atsižvelgiant į visos Europos pastangas);
- ✓ išsaugoti bei stiprinti šalies teritorijos savitumą.
- Svarbiausio strateginio principo realizavimui būtinos šios strateginės šalies raidos kryptys (4.2 str.):
 - ✓ gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas plėtojant socialinę ir kultūrinę bei techninę infrastruktūrą (4.2.1 str.);
 - ✓ šalies ekonominio augimo skatinimas ūkinę veiklą diferencijuojant pagal teritorinio potencialo ypatumus, taikant funkcinę konversiją bei ekologiškas technologijas (4.2.2 str.);
 - ✓ aplinkos kokybės užtikrinimas optimizuojant gamtonaudą, plėtojant aplinkosaugą bei išsaugant ir didinant kraštovaizdžio savitumą (4.2.3 str.).
- Numatytoms šalies raidos strateginėms kryptims realizuoti numatoma konkretizuotų bendrųjų strateginių teritorijos raidos tikslų sistema ekologinėje plotmėje (4.3.3.):
 - ✓ išlaikyti ir stiprinti turimą aplinkos sveikumo bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, gamtinio karkaso palaikymo sistemą;
 - ✓ šalies ir regionų savitumus formuojančioms gamtinėms ir kultūrinėms aplinkos vertybėms garantuoti efektyvią apsaugą ir racionalų naudojimą;
 - ✓ užtikrinti tik ekologiškai pagrįstų kraštotvarkos programų realizavimą.
- Kiti teritorijos raidos tikslai būtų optimizuoti urbanistinę sistemą, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, kultūros paveldo, gamybos bei rekreacinių teritorijų naudojimą ir socialinės–kultūrinės bei techninės infrastruktūros teritorinę plėtrą. Iš jų savo erdvine orientacija išskirtini šie tikslai (4.4.2 str.):
 - ✓ gamtinio karkaso teritorijų ekologinio visavertiškumo užtikrinimas bei kraštovaizdžio įvairovės ir vertybių išsaugojimas;
 - ✓ biologinės įvairovės išsaugojimo bei biotos išteklių racionalaus naudojimo užtikrinimas;
 - ✓ gamtinės rekreacinės aplinkos racionalaus naudojimo ir apsaugos užtikrinimas;
 - ✓ litosferos ir hidrosferos išteklių naudojimo bei apsaugos optimizavimas;
 - ✓ gamtinės aplinkos sveikumo (kokybės) užtikrinimas;

- ✓ kraštovaizdžio kultūrinių vertybių išsaugojimas;
- ✓ subalansuoti šalies transporto sistemos plėtrą maksimaliai panaudojant turimą įvairių transporto rūšių infrastruktūrą, mažinant transporto poveikį aplinkai (4.4.5.3 str.).

Tikslai numatyti *Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme* (Žin., 2001, Nr. IX-628):

- Saugomos teritorijos steigiamos siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes) (3 str.).

Tikslai ir prioritetinės kryptys numatytos *Kauno regiono plėtros plane 2003-2013 m.*:

- Gamtos išteklių naudojimo ir aplinkosaugos sektoriaus, jungiančios vandens naudojimo ir apsaugos, oro kokybės, triukšmo, kraštovaizdžio tvarkymo, atliekų tvarkymo sritis, plėtra.

Numatyti šie plėtros prioritetai:

- Žmogaus ir aplinkos santara, apimanti žmogaus ir aplinkos saugą, aplinkos kokybės gerinimą ir inžinerinės infrastruktūros plėtrą.

6. Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai

4 lentelė. A ir B koncepcijų galimos reikšmingos pasekmės

A KONCEPCIJA (KONCENTRUOTA)	B KONCEPCIJA (TOLYGAUS VYSTYMO)
<p>Urbanistinės plėtros apibūdinimas:</p> <p>Kadangi rajone yra suplanuota pakankamai daug teritorijų gyvenamosios paskirties statyboms, teritorijose, kuriose nėra istoriškai susiformavusių miestelių ir nėra reikiamos infrastruktūros, naujos gyvenvietės nesiūlomos.</p> <p><u>Numatyti urbanistiškai plėtoti miesteliai:</u> <i>Aukščiausio prioriteto</i> – Karmėlava, Garliava; <i>Aukšto prioriteto</i> (gyvenvietės turinčios išvystytą infrastruktūrą bei patiriančios intensyvią plėtrą) - Raudondvaris, Domeikava, Neveronys, Ringaudai, Ramučiai, Zapyškis; <i>Plėtojami</i> (miesteliai, turintys geras plėtros perspektyvas bei yra poreikis šių miestelių plėtojimui) – Giraitė, Užliedžiai, Vilkija, Babtai, Šlienava; <i>Modernizuojami</i> (visi seniūnijų centrai, kurie nepatenka į urbanistiškai plėtojamų teritorijų sąrašą, bei kiti urbanistiniams plėtojimui potencialūs miesteliai modernizuojami, siekiant gyvenimo kokybės gerėjimo) – Čekiškė, Ežerėlis, Kačerginė, Kulautuva, Akademija, Alšėnai, Mauručiai, Juragiai, Ilgakiemis, Rokai, Samylai, Piliuona, Sitkūnai, Vandžiogala. <i>Potencialūs rekreacijos centrai</i> – Arlaviškės, Viršūžiglis, Drąseikių karjerų kompleksas, Piliunos karjerai. <i>Kurortinio statuso miesteliai</i> – Kulautuva, Naujo kurorto paieškos.</p>	<p>Urbanistinės plėtros apibūdinimas:</p> <p>Urbanistinė struktūra ir prioritetai šiame variante remiasi rajono istorinio vystymosi tradicijomis – gražiai išpiešę į kraštovaizdį miesteliai prie upių ir gerų sausumos kelių.</p> <p><u>Numatyti urbanistiškai plėtoti miesteliai:</u> <i>Aukščiausio prioriteto</i> – Garliava, Karmėlava, Raudondvaris, Domeikava, Vilkija; <i>Aukšto prioriteto</i> – Ringaudai, Zapyškis, Ežerėlis, Babtai, Ramučiai, Neveronys, Šlienava, Piliuona; <i>Plėtojami</i> – Užliedžiai, Giraitė, Naujieji Bernatoniai, Sitkūnai, Voškoniai, Juragiai, Mastaičiai, Ilgakiemis, Linksmakalnis; <i>Modernizuojami</i> (modernizuojamos gyvenvietės, tobulinant esamą urbanistinę struktūrą, nedidinant teritorijos nemotyvuotai) - Kulautuva, Kačerginė, Naujasodis; <i>Potencialūs rekreacijos centrai</i> - Kvesų, Piliunos karjerai, Drąseikių karjerų kompleksas, Arlaviškės, Viršūžiglis; <i>Kurortinio statuso miesteliai</i> – Kulautuva, Naujo kurorto paieškos.</p>
Urbanistinės sistemos plėtros savitumai A	Urbanistinės sistemos plėtros savitumai B

konceptijos variante:

1. A koncepcijoje labiau diferencijuojami Kauno gretimybėse esantys miestelių prioritetai, jiems suteikiamas vystymo prioritetas proporcingas juose vykstančių procesų dydžiui viso Kauno rajono mastu - didžiausia plėtra siūloma ten, kur yra didžiausias poreikis ir realios infrastruktūros plėtros galimybės bei nekenkiama viešajam interesui. Urbanistinė plėtra remiasi realiomis galimybėmis naujai formuojamas gyvenvietes aprūpinti socialine bei inžinerine infrastruktūra, tokių teritorijų plėtrai numatant teritorijas šalia turinčių tokią infrastruktūrą miestelių.

Galimas poveikis

- Numatant mažiau aukščiausio prioriteto miestelių, palengvinama galimybė investicijų skirstymui rajone, prioritetą suteikiant tiems miesteliams, kuriuose yra didžiausias poreikis, tačiau neužkertama galimybė vystyti ir visus kitus miestelius, kuriems siūloma modernizuojamųjų kategorija.
- Urbanistinių centrų plėtra ir vystymas tiesiogiai siejasi su visuomenės komunalinių poreikių augimu, todėl padidės sunaudojamo vandens ir susidarančių nuotėkų kiekiai bei bus prarandamas dirvožemis dėl užstatymo. Šis poveikis, tinkamai reglamentuojant urbanistinių teritorijų plėtrą turėtų būti nežymiai neigiamas.
- Vykstant urbanistinei plėtrai, tuo pačiu intensyvėtų ir ekonominė plėtra, atsirastų galimybė kurti naujas darbo vietas, kas turėtų teigiamą poveikį visuomenės gerovei.
- Inžinerinių tinklų plėtra statybos metu sukels trumpalaikį neigiamą poveikį aplinkai, tačiau daugeliu atvejų infrastruktūros plėtra turės ilgalaikį teigiamą poveikį gamtinei aplinkai. Vykdamas statybos darbus gali būti neigiamai paveiktas dirvožemis, požeminiai ir paviršiniai vandens telkiniai, laikinai gali padidėti transporto srautai.

konceptijos variante:

1. B koncepcijoje labiau prisitaikoma prie pasirinkimo laisvės siekio, daugiau galimybių kurtis gražaus kraštovaizdžio arealuose, labiau atsižvelgiama į statybų verslo poreikius. Jis pareikalaus didesnių pradinų investicijų keliams, tinklams.

Galimas poveikis

- Inžinerinių tinklų plėtra statybos metu sukels trumpalaikį neigiamą poveikį aplinkai, tačiau daugeliu atvejų infrastruktūros plėtra turės ilgalaikį teigiamą poveikį gamtinei aplinkai. Vykdamas statybos darbus gali būti neigiamai paveiktas dirvožemis, požeminiai ir paviršiniai vandens telkiniai, laikinai gali padidėti transporto srautai.
- Inžinerinės infrastruktūros modernizavimas ir plėtra leistų sumažinti žmogaus ūkinės veiklos daromą neigiamą poveikį aplinkai: sumažėtų nevalytų nuotėkų kiekiai, būtų efektyviau naudojami energijos ir vandens ištekliai.
- Inžinerinių objektų statyba netoli vandens telkinių gali turėti neigiamą poveikį, nes gali padidėti vandens telkinių užterštumas.
- Kuriantis gražaus kraštovaizdžio arealuose, sumažės žaliųjų plotų bei gali iškilti patrauklių vietovių užstatymo grėsmė, todėl ji turi būti griežtai kontroliuojama (taikant įv. teritorijų planavimo apribojimus).
- Numatant mažiau aukščiausio prioriteto miestelių, palengvinama galimybė investicijų skirstymui rajone, prioritetą suteikiant tiems miesteliams, kuriuose yra didžiausias poreikis, tačiau neužkertama galimybė vystyti ir visus kitus miestelius, kuriems siūloma modernizuojamųjų kategorija.
- Urbanistinių centrų plėtra ir vystymas tiesiogiai siejasi su visuomenės komunalinių poreikių augimu, todėl padidės sunaudojamo vandens ir susidarančių nuotėkų kiekiai bei bus prarandamas dirvožemis dėl užstatymo. Šis poveikis, tinkamai reglamentuojant

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

<ul style="list-style-type: none"> • Urbanistinis karkasas bus plėtojamas ten, kur nėra vertingų gamtinių teritorijų, todėl biologinė įvairovė neturėtų būti paveikta. • Patobulinus esamą ar įdiegus naują inžinerinę infrastruktūrą pagerėtų visuomenės gyvenimo kokybė bei būtų sukurta saugesnė ir patogesnė gyvenamoji aplinka. • Kultūros paveldo objektams numatomas neutralus poveikis, kadangi urbanistinių karkasą numatoma plėtoti apie esamas urbanistines zonas. • Saugomose teritorijose nenumatoma urbanizacijos plėtra, todėl poveikis šioms teritorijos bus neutralus. 	<p>urbanistinių teritorijų plėtrą turėtų būti nežymiai neigiamas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vykstant urbanistinei plėtrai, tuo pačiu intensyvėtų ir ekonominė plėtra, atsirastų galimybė kurti naujas darbo vietas, kas turėtų teigiamą poveikį visuomenės gerovei. • Patobulinus esamą ar įdiegus naują inžinerinę infrastruktūrą pagerėtų visuomenės gyvenimo kokybė bei būtų sukurta saugesnė ir patogesnė gyvenamoji aplinka.
<p>Susisiekimo sistemos plėtra A koncepcijos variante:</p> <p><i>1. Esamos kelių sistemos tobulinimas, jau numatytų tiltų Kauno mieste statyba, viešojo transporto sistemos plėtra, geležinkelių sistemos plėtra, čia perkeliant dalį keleivių bei krovinių gabenamų automobiliais.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patobulinus esamos kelių sistemos infrastruktūrą, gali būti ir teigiamas, ir neigiamas poveikis aplinkos oro bei dirvožemio kokybei, nes pagerinus kelių charakteristikas (danga, plotis ir t.t.), dėl mažesnio stabdymų ir greitėjimų skaičiaus sumažėtų transporto priemonės kaip vieneto tarša, tačiau geresnės kelių charakteristikos pritrauktų didesnius transporto srautus, kas padidintų aplinkos oro bei dirvožemio taršą. • Patobulinus esamą kelių sistemos infrastruktūrą, turėtų pasijausti teigiamas poveikis visuomenei, nes pagerėjus susisiekimo sąlygoms, turėtų sumažėti avarių skaičius. • Numatoma viešojo transporto sistemos plėtra mažinant privataus autotransporto srautus, leis sumažinti transporto keliamą aplinkos taršą ir taip pagerės žmonių gyvenimo kokybę. 	<p>Susisiekimo sistemos plėtros savitumai B koncepcijos variante:</p> <p><i>1. Aplenkiant Karmėlavos miestelį iš rytinės pusės (o oro uostą – iš vakarų) numatomas Karmėlavos aplinkkelis.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karmėlavos aplinkkelio trasa, siekiant padidinti aplinkkelio efektyvumą ir sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonėms, turi būti projektuojama maksimaliai ją atitraukiant nuo gyvenamųjų pastatų ir, jeigu reikia, panaudojant dalį Kauno oro uosto teritorijos. (žr. brėžinį priede); • Dėl Kauno oro uosto ir Kauno LEZ plėtros prognozuojamas spartesnis transporto srautų Kauno rajono šiaurinėje dalyje didėjimas. Karmėlavos aplinkkelis padėtų išspręsti transporto srautų pasiskirstymo problemą (dabartiniu metu didelė apkrova tenka magistraliniam keliui A6, kurio atkarpoje vedančioje per Karmėlavą eismo sąlygos yra ypatingai sudėtingos) ir sumažintų neigiamą poveikį žmonėms bei aplinkai. • Sumažėtų triukšmo ir oro taršos problemos, varginančios Karmėlavos gyventojus dėl pagrindine Karmėlavos gatve važiuojančių tranzitinių sunkiasvorių automobilių

2. Europinės vėžės geležinkelio trasa numatoma tokia kaip Lietuvos Bendrajame plane (per Karmėlavą, Gaižiūnus, Jonavą, Kėdainius).

- Platesnis geležinkelio panaudojimas, ypač kroviniams vežti, padės sumažinti transporto keliamą oro taršą, nes geležinkelio transportas daro žymiai mažesnę neigiamą poveikį aplinkai, lyginant su automobilių daromu poveikiu.
- Geležinkelio planavimo ir tiesimo darbai vykdomi taip, kad kuo mažesnis skaičius gyventojų patirtų triukšmo lygio padidėjimą ir tas triukšmo lygis nebūtų didesnis negu leidžiama LR teisės aktuose.
- Geležinkelio tiesimui naudojamos šiuolaikinės technologijos ir aplinkosaugos priemonės leis sumažinti dirvožemio ir oro taršą iki mažiausių kiekių veikiančių aplinką.
- Europinės vėžės geležinkelis leistų sumažinti parvežimo kaštus, padidinti susisiekimo efektyvumą bei sutrumpinti kelionėms gaištamą laiką, kuris gali būti išnaudotas tiek gyventojų laisvalaikiui - sportui, judėjimui, buvimui gryname ore ar pan., tiek darbui.
- Tam tikras neigiamas ekologines pasekmes gali turėti Rail Baltica trasa. Greitojo geležinkelio liniją saugumo sumetimais reikėtų aptverti. Tai padarius, ji praktiškai sustabdytų gyvūnų migraciją.
- Ten, kur geležinkelio trasos kerta gamtinio karkaso teritorijas, turi būti numatytos kompensacinės priemonės — žvėrių pralaidos migracijos vietose (patikslinama rengiant techninius projektus), aptvarai nuo žvėrių ir naminių gyvulių ir kt.
- Teritorijose, per kurias eis šio geležinkelio trasa, atsiras prielaidos kurti naujas darbo vietas - keleivių ir krovinių stotyse, terminaluose, logistikos centruose, aptarnavimo bei serviso srityse.
- Patogūs greitaeigiai tarptautiniai keleiviniai traukiniai pagyvintų turizmą Baltijos šalyse ir

(krovinių srautų prognozės rodo, kad krovinių srautai svarbiausiose Lietuvos transporto magistralėse 2020 m. turėtų tapti dvigubai intensyvesni).

- Karmėlavos aplinkkelio statyba sukels trumpalaikį poveikį aplinkai (gali būti paveiktas dirvožemis, požeminiai ir paviršiniai vandens telkiniai), tačiau ilgalaikėje perspektyvoje pagerins žmonių gyvenimo kokybę ir miestelio plėtros perspektyvas, kuri dėl nuolat augančių eismo srautų būtų suvaržyta nenumačius Karmėlavos aplinkkelio tiesimo.
- Karmėlavos aplinkkelio statyba pagerins privažiavimą prie Kauno tarptautinio oro uosto, tai taip pat prisidės prie žmonių gyvenimo kokybės augimo, užtikrinant tinkamą žmonių ir krovinių judėjimą.

2. Numatoma Kauno pietrytinio aplinkkelio statyba – krašto kelio 139 rekonstrukcija ir jo tęsinio statyba iki kelio A1 bei toliau iki įsijungimo į kelią A6 prieš Karmėlavą

Galimas poveikis

- Kauno pietrytiniu aplinkkeliu būtų pilnai suformuotas aplinkkelių žiedas apie Kauno miestą. Toks žiedas yra labai svarbus pagrindinių šalies kelių kryžkelėje esančiam miestui (ir rajonui) norint efektyviai organizuoti tiek tranzitinio tiek vietinio transporto eismą, nukreipti tranzitinį eismą nuo miesto, kartu kitiems užtikrinant greitą ir patogų patekimą į miestą ar išvažiavimą iš jo. Tokiu būdu būtų galima sumažinti automobilių srautus pačiame mieste bei su tuo susijusias neigiamas pasekmes – taršą, avaringumą, transporto spūstis ir gaisris. Taip pat sumažėtų eismas kituose Kauno aplinkkeliuose – vakariniame ir šiauriniame, bei pagerėtų eismo sąlygos juose, sumažėtų neigiamas poveikis aplinkai.
- Kauno pietrytinio aplinkkelio tęsinys šiaurės kryptimi – jungtis tarp kelių A1 ir A6 kartu su naujuoju Karmėlavos aplinkkeliu užtikrintų patogesnę privažiavimą prie Kauno oro uosto. Tai ypač svarbu Kauno oro uostui konkuruojant su

<p>duotų neabejotiną ekonominę naudą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nutiesus geležinkelį padidės regiono patrauklumas naujoms investicijoms, stiprės ūkinis konkurencingumas, atsiras ekonominės plėtros galimybės ES valstybių ekonominiame erdvėje. 	<p>Vilniaus oro uostu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taip pat ši jungtis perimtu dalį automobilių srauto nuo kelio A6 atkarpos Kaunas-Ramučiai-Karmėlava. Dėl to turėtų pagerėti eismo sąlygos šiame kelio ruože, sumažėti avaringumas ir tarša (ypač ties Ramučių gyvenvietė, kur yra reguliuojama vieno lygio sankryža). • Tolimesnėje perspektyvoje ši jungtis sudarytų palankias sąlygas naujojo Kauno miesto šiaurinio aplinkkelio tiesimui. <p><i>3. Planuojama transporto infrastruktūros plėtra. Tolimoje perspektyvoje numatomas naujas Kauno šiaurinis apvažiavimas nuo Neveronių, pro LEZ - Karmėlavos aerouostą į Babtus.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naujasis Kauno šiaurinis apvažiavimas diferencijuos tranzitinių ir vietinių automobilių srautus ir nukreips tranzitinį transportą nuo esamo Kauno šiaurinio apvažiavimo, kurio pralaidumas šiuo metu yra beveik išseikvotas, todėl eismo sąlygos jame greitai gali tapti nepatenkinamomis. Pagerės keleivių bei krovinių pervežimo tranzitiniuose maršrutuose. Esamas šiaurinis apvažiavimas liks miesto reikmėms,. Pagerėjus eismo sąlygoms jame, sumažėtų tarša ir avarių skaičius. • Teritorijos, per kurias planuojama tiesti naująjį Kauno miesto apvažiavimą, dabartiniu metu yra retai apgyvendintos (arba neapgyvendintos). Laiku rezervavus jas apvažiavimo statybai jos tokios ir išliktų, todėl poveikis žmonėms būtų minimalus. • Turint omenyje, kad aplinkkelio statyba numatyta tolimoje perspektyvoje poveikis gamtai minimizuojamas naudojant pažangiausias technologijas ir aplinkosaugines priemones (pvz., estakados per itin „jautrias“ teritorijas ir pan.). • Probleminė situacija iškils renkantis apvažiavimo vietą tarp Lapių miestelio ir Lapių geomorfologinio draustinio. Siekiant išlaikyti esamą ir sudaryti prielaidas augti Lapių
---	---

miestelio gyventojų gyvenimo kokybei apvažiavimą reiktų projektuoti kertantį Lapių geomorfologinio draustinio kraštą, bet taip, kad draustiniui tektų kuo mažesnis neigiamas poveikis.

- Babtų – Varlupos miškų biosferos poligoną apvažiavimas privalo praeiti taip, kad jo teritorija būtų kertama minimaliai.
- Kauno miesto šiaurinio apvažiavimo detalūs planavimo projektai turi numatyti, kad triukšmo lygis, kurį patirs artimų šiam objektui teritorijų gyventojai neviršys LR teisės nustatytų normų.
- Naujasis aplinkkelis pagerintų Lapių bei aplink Lapes esančių gyvenviečių pasiekiamumą bei jų susisiekimą su Kauno miestu. Geresnis vidinis pasiekiamumas - geresnė gyvenimo kokybė regione, geresnės galimybės kelti arba keisti darbo jėgos kvalifikaciją – didinti žmoniškuosius resursus.
- Geresnis pasiekiamumas visos šalies mastu – apvažiavimu naudosis žmonės važiuodami iš Vilniaus į pajūrį ir nenorėdami gaišti laiko dabartiniame A1 Vilnius-Kaunas-Klaipėda kelyje, kuris yra tiek apkrautas, kad greičiausiai jau dabar yra pasiekęs savo pralaidumo ribą.

4. Šalia šiaurinio apvažiavimo numatyta galimybė alternatyviai eurovėžės trasai į Rygą pro Šiaulius.

Galimas poveikis

- Ši alternatyva žymiai padidintų galimybes tolimesnėje ateityje naujo transnacionalinio greito geležinkelio Vilnius - Kaunas - Klaipėda atsiradimui.
- Platesnis geležinkelio panaudojimas, ypač kroviniams vežti, padės sumažinti transporto keliamą oro taršą, nes geležinkelio transportas daro žymiai mažesnę neigiamą poveikį aplinkai, lyginant su automobilių daromu poveikiu.
- Geležinkelio planavimo ir tiesimo darbai būtų vykdomi taip, kad kuo mažesnis skaičius gyventojų patirtų triukšmo lygio padidėjimą ir

	<p>tas triukšmo lygis nebūtų didesnis negu leidžiama LR teisės aktuose.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geležinkelio tiesimui naudojamos šiuolaikinės technologijos ir aplinkosaugos priemonės leis sumažinti dirvožemio ir oro taršą iki mažiausių kiekių veikiančių aplinką. • Europinės vėžės geležinkelis leistų sumažinti parvežimo kaštus, padidinti susisiekimo efektyvumą bei sutrumpinti kelionėms gaištamą laiką, kuris gali būti išnaudotas tiek gyventojų laisvalaikiui – sportui, judėjimui, buvimui gryname ore ar pan., tiek darbui ir bendrojo produkto kūrimui. • Tam tikras neigiamas ekologines pasekmes gali turėti Rail Baltica trasa. Greitojo geležinkelio linija trukdytų gyvūnų migraciją. Todėl ten, kur geležinkelio trasos kerta gamtinio karkaso teritorijas, turi būti numatytos kompensacinės priemonės — žvėrių pralaidos migracijos vietose (patikslinama rengiant techninius projektus), aptvarai nuo žvėrių ir naminių gyvulių ir kt. • Teritorijose, per kurias eis šio geležinkelio trasa, atsiras prielaidos kurti naujas darbo vietas - keleivių ir krovinių stotyse, terminaluose, logistikos centruose, aptarnavimo bei serviso srityse. • Patogūs greitaeigiai tarptautiniai keleiviniai traukiniai pagyvintų turizmą Baltijos šalyse ir duotų neabejotiną ekonominę naudą. • Nutiesus geležinkelį padidės regiono patrauklumas naujoms investicijoms, stiprės ūkinis konkurencingumas, atsiras ekonominės plėtros galimybės ES valstybių ekonominėje erdvėje.
<p>Kauno LEZ (laisvoji ekonominė zona):</p> <p><i>1.Labai svarbu jau dabar neužkirsti galimybės LEZ vystymuisi - rezervuoti ir tikslingai planuoti šalia jo esančias teritorijas.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vykdamas Kauno LEZ plėtrą, bus efektyviai panaudotas Kauno oro uostas, šalia esantys geležinkeliai ir automagistralės, Kauno regiono potencialas. Taip pat bus sudarytos 	<p>Kauno LEZ (laisvoji ekonominė zona):</p> <p><i>1.Labai svarbu jau dabar neužkirsti galimybės LEZ vystymuisi - rezervuoti ir tikslingai planuoti šalia jo esančias teritorijas.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planuojama, kad Kauno LEZ taps viena didžiausių laisvųjų ekonominių zonų Baltijos regione. Transporto struktūros plėtra, numatyta šioje koncepcijoje, ženkliai prisidėtų

<p>palankesnės sąlygos užsienio investavimui, naujoms technologijoms bei naujoms darbo vietoms sukurti.</p>	<p>prie Kauno LEZ plėtros.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vykdamas Kauno LEZ plėtrą, bus efektyviai panaudotas Kauno oro uostas, šalia esantys geležinkeliai ir automagistralės, Kauno regiono potencialas. Taip pat bus sudarytos palankesnės sąlygos užsienio investavimui, naujoms technologijoms bei naujoms darbo vietoms sukurti.
<p>Gamtinio karkaso svarba A koncepcijos variante:</p> <p>1. <i>Siūloma visuomeniniams poreikiams išsaugoti vertingiausias bei turinčias didžiausių rekreacinį potencialą gamtinio karkaso teritorijas – didžiųjų upių slėnius (Nemuno, Neries, Nevėžio).</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gamtinio karkaso vertingiausių teritorijų išsaugojimas leis išsaugoti Kauno rajone esančius natūralaus kraštovaizdžio elementus, kultūros paveldo objektus bei išsaugoti gamtinius rekreacinius išteklius; • Teigiamas poveikis turėtų pasireikšti biologinės įvairovės stabilumui. • Vertingiausių gamtinio karkaso teritorijų vystymas sudarys palankias sąlygas optimaliai išnaudoti rekreacinį rajono teritorijos potencialą ir tuo maksimaliai (pagal esamus rekreacinius išteklius) patenkinti visuomenės poreikius, tuo pačiu įtakojant visuomenės sveikatą. • Poveikis biologinei įvairovei, nekilnojam kultūros paveldui, kraštovaizdžiui būtų neutralus arba nežymiai teigiamas. <p>2. <i>Kitose gamtinio karkaso teritorijose urbanistinė plėtra vyktų vadovaujantis galiojančiais gamtinio karkaso nuostatais.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urbanistinė plėtra gamtinio karkaso teritorijose pagal gamtinio karkaso apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimus, pateiktus 	<p>Gamtinio karkaso svarba B koncepcijos variante:</p> <p>1. <i>Neprarasti žalių tarpų tarp panemunių miestelių: Raudondvario, Kulautuvos, Vilkijos ir kitų, neužstatyti Nevėžio ir Nemuno slėnių, atstatyti viešus žalius tarpus prie Neries, siekti balanso tarp privataus ir viešo intereso, o taip pat gamtos vertybių naujai planuojamuose kvartaluose.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šių sprendinių įgyvendinimas, turėtų teigiamai įtakoti kraštovaizdį, nes taip bus išsaugoti ir atkurti gamtiniai kraštovaizdžio elementai, išsaugoti kultūros paveldo objektai bei gamtiniai rekreaciniai ištekliai. • Įgyvendinus sprendinius, turėtų pasireikšti teigiamas poveikis biologinės įvairovės stabilumui. • Siekiant balanso tarp privataus ir viešo interesų, bus sudarytos palankios sąlygos optimaliai išnaudoti rekreacinį rajono teritorijos potencialą ir tuo maksimaliai (pagal esamus rekreacinius išteklius) patenkinti visuomenės poreikius, tuo pačiu įtakojant visuomenės sveikatą. <p>2. <i>Kitose gamtinio karkaso teritorijose urbanistinė plėtra vyktų vadovaujantis galiojančiais gamtinio karkaso nuostatais.</i></p> <p>Galimas poveikis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urbanistinė plėtra gamtinio karkaso teritorijose pagal gamtinio karkaso apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimus, pateiktus

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

gamtinio karkaso nuostatuose, neigiamo poveikio aplinkai, biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai neturėtų daryti.

- Urbanistinę plėtrą vykdant pagal gamtinio karkaso nuostatus, turėtų būti pasiekta žmogaus veiklos ir gamtos vertybių darna. Taip būtų patenkinti visuomenės poreikiai tuo pačiu teigiamai įtakojant žmonių sveikatą.

gamtinio karkaso nuostatuose, neigiamo poveikio aplinkai, biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai neturėtų daryti.

- Urbanistinę plėtrą vykdant pagal gamtinio karkaso nuostatus, turėtų būti pasiekta žmogaus veiklos ir gamtos vertybių darna. Taip būtų patenkinti visuomenės poreikiai tuo pačiu teigiamai įtakojant žmonių sveikatą.
- Urbanistinė plėtra Neries žemupio kairiojo kranto dalyje, kurioje įsikūręs VRM priklausantis mokymų poligonas, neturi būti leidžiama, nes šioje vietoje išsilaikęs tipiškas – šiai vietai būdingas miškas, kuris yra prižiūrimas kariškių ir jo kokybei prastėti sąlygos negali būti sudaromos.

7. Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti

Siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių aplinkai reikia:

- Vadovautis Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos kultūros paveldo nuostatomis:
 - išsaugoti ir atgaivinti paveldėtą etninių regionų savitumą, atspindintį kultūros ir istorijos paveldą;
 - stiprinti valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą;
- Rengiant teritorijos specialiuosius ir detaliuosius planus vadovautis Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendiniais;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektams, paskelbtiems saugomais, parengti jų apsaugos reglamentus;
- Rengti kultūros paveldo objektų sankaupos arealų apsaugos specialiuosius planus: tinklų schemas, teritorijų ir jų apsaugos zonų ribų bei tvarkymo planus (planavimo schemas), žemėvaldų planus, paveldosaugos projektus (LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 22 str.);
- Kultūrinės vertės požymiais pasižyminčių, tačiau apsaugos statuso neturinčių teritorijų specialiuosius ir detaliuosius planus rengti atsižvelgiant į šių požymių išsaugojimą;
- Skatinti ekologinį švietimą ir didinti rajono gyventojų ekologinį sąmoningumą;
- Numatyti ir kuo pilniau išnaudoti įstatymines skatinančias priemones saugomų objektų tinkamam panaudojimui, kas užtikrintų nekilnojamųjų kultūros vertybių išlikimą;
- Tobulinti susisiekimo infrastruktūrą;
- Plėsti gabenimą geležinkeliais, mažinant sunkiasvorių sunkvežimių skaičių keliuose ir gatvėse;
- Būtina parengti specialias studijas ir projektus Neries ir Nevėžio ruožų turistiniam pritaikymui, susiejant su gretimais rajonais;
- Rengiant ir įgyvendinant Bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniuose numatytus investicinius, techninius ir darbo projektus, būtina atsižvelgti į gamtosauginius reikalavimus.

8. Pasirinktų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos

Yra pateikti du („A“ ir „B“) Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano koncepcijų variantai. Abiejų koncepcijų pagrindiniai principai bei jų palyginimas pateikta žemiau.

Pagrindiniai koncepcijos „A“ principai:

Išnaudoti ir plėtoti Kauno rajono privalumus, kurie jį daro patrauklų Kauno apskrities, Lietuvos, bei Europos mastu.

Kauno rajonas pasižymi gera urbanistine struktūra, labai patogia situacija europinių tranzitinių transporto kelių atžvilgiu, labai didelės perspektyvinės galimybės dėl šių kelių gretimybės ir jų plėtojimo.

Pagal Lietuvos Respublikos Bendrąjį planą bemaž visa Kauno rajono teritorija yra Kauno miesto aglomeracinio ir koncentracijos poveikio arealas.

Kauno rajono privalumai:

- Europinės vėžės geležinkelio nutiesimas iki Kauno stimuliuotų ekonomikos augimą, galimybes gerinti gyvenimo kokybę;
- vienas geriausių oro uostų Lietuvoje, su geriausiomis plėtros galimybėmis;
- galimybė šiuos elementus susieti į vieną urbanistinį – transportinį – logistinį darinį;
- tokių atskirų elementų sujungimas skatina kitų elementų plėtrą ir jų veikimas kartu tampa žymiai efektyvesnis – vienas kitą stimuliuoja ir veikia kaip katalizatorius;
- trijų didžiausių Lietuvos upių santaka – Nemunas, Neris ir Nevėžis – visos tinkamos laivybai, uosto galimybė Karmėlavoje siejant su multimodaliniu terminalu;
- upių įtakojamas kraštovaizdis ir jo suformuotas reljefas išskirtinis Kauno rajono bruožas – gražiausios ir kultūrinio paveldo požiūriu turtingiausios teritorijos – upių slėniai;
- Kauno marios – didžiausias dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje, vertingas savo kraštovaizdžiu, vandens pramogomis ar žvejyba;
- labai geras rajono centro – Kauno miesto pasiekiamumas iš daugumos rajono gyvenviečių;
- galimybė rekultivuoti išekspluatuotus smėlio karjerus į rekreacijai skirtas teritorijas.

Siūlomas gyvenamųjų vietovių urbanistinės plėtros modelis – nuosaiki subalansuota plėtra. Siūlomu variantu būtų tobulinama esama urbanistinė struktūra tuo pačiu tobulinant susisiekimo, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros tinklus. Kauno rajonas pasižymi geromis susisiekimo charakteristikomis, tačiau tai įtakoja dispersišką ir nekontroliuojamą suburbanizaciją. Norint gerinti infrastruktūros aptarnavimo lygį, urbanistiniame modelyje tikslinga skatinti tam tikrą gyvenamųjų vietovių koncentraciją, siekiant infrastruktūros ekonomiško pagrįstumo. Sklaidos prioritetai būtų skiriami tiems miesteliams, kurie turi pakankamą gyventojų „masę“ socialinei ir inžinerinei infrastruktūrai išlaikyti bei miesteliams, esantiems šalia Kauno miesto. Šių miestelių raidos prioritetas teikiamas gyvenimo kokybės gerinimui, kartu didelį dėmesį skiriant viešosioms erdvėms šalia gyvenamosios vietos. Naujos teritorijos šalia šių miestelių turėtų būti užstatomos parengus jų išplanavimą su soc. infrastruktūra bei viešosiomis erdvėmis.

Didelis dėmesys skiriamas Karmėlavai multimodaliniam mazgui bei šalia esančių logistikos centrų plėtrai bei susisiekimo tinklo tobulinimui.

Ypatinga svarba pasižyminčių kraštovaizdžio vietų apsauga – vertingiausios vietos – Kauno rajono upių slėniai.

Naujose teritorijose, kurias norima urbanizuoti, bet to nenumato koncepcija – siekiant išlaikyti Kauno rajonui būdingą kraštovaizdį (bei atsižvelgiant į tai, kad sklypų rajone parengta kelis kartus daugiau, negu numatomas poreikis statyboms), turėtų būti taikomi užstatymo tankio apribojimai, bei infrastruktūros mokesčiai.

Rekreacinio komplekso kūrimo vietos paieška:

- šalia Kauno marių Samylų ir Taurakiemio seniūnijose;
- Drąseikiuose.

Miesteliuose, kurių plėtra koncepcijoje nenumatoma, bus tobulinama socialinė ir inžinerinė infrastruktūra. Numatomi plėtoti miesteliai, išvardinti 4 lentelėje.

Susisiekimo sistemos plėtros tikslai:

- išnaudoti vienintelės rytų Baltijos regione dviejų visos Europos transporto koridorių- I ir IXB sankirtos teikiamus privalumus. Kurti ir plėtoti Kauno rajono, kaip pagrindinės kryžkelės šalyje ir rytų Baltijos regione, transporto bei logistikos paslaugų centro įvaizdį;

- toliau vykdyti tarptautinių transporto koridorių, nacionalinės ir vietinės reikšmės transporto infrastruktūros modernizavimą siekiant užtikrinti kokybišką keleivių ir krovinių pervežimą tranzitiniuose bei vietiniuose transporto maršrutuose, o taip pat mažinant neigiamą transporto poveikį aplinkai ir žmonėms;
- mažinti automobilizacijos lygį ir kelionių privačiu transportu skaičių, skatinti naudojimąsi viešuoju transportu bei ekologišku transportu;
- plėtoti multimodalinę transporto sistemą, skatinti atskirų transporto rūšių bendradarbiavimą gabenant tiek krovinius, tiek keleivius.

„A“ koncepcijos variantu siūloma didesnę dėmesį skirti esamo kelių tinklo tobulinimui, keleivių ir krovinių pervežimo skirtingoms transporto rūšims sąveikai skatinti ir efektyvumui didinti, automobilizacijai ir su ja susijusiems neigiamiems padariniams mažinti. Nesiūlomas Kauno aplinkelis per Karmėlavą – Babtus, prioritetą suteikiant pietrytinio Kauno aplinkelio plėtrai bei numatytų tiltų per Nemuno ir Nevėžio upes statybai. Europinės vėžės geležinkelio trasa nuo Kauno planuojama tokia, kaip numatyta Apskritis Bendrajame plane (Per Karmėlavą, Gaidžiūnus, Jonavą, Kėdainius).

Pagrindiniai koncepcijos „B“ principai

Urbanistinė struktūra ir prioritetai šiame variante remiasi rajono vystymosi tradicijomis, t.y. gamtos ir žmogaus veiklos darnos pagrindu. Iki šiol visos gyvenvietės, miestai ir miesteliai vystėsi prie senųjų sausumos ir upių kelių ir yra puikiai įsipiešę į didžiųjų Lietuvos upių Nemuno, Neries, Nevėžio, Dubysos slėnių kraštovaizdį. Buvę keliai virto aktyviomis automagistralėmis.

Prioritetiniais arealais įvardinti penki rajono vystymo spinduliai:

- Nemuno, dešiniakrančio su Raudondvario, Batniavos-Bubių-Paštuvos, Vilkijos miestas, kairiakrančio su Akademijos, Ringaudų, Zapyškio-Ežerėlio miesteliais. Šilelio kaimas, Kulautuva ir Kačerginė laikomi modernizuotomis vasarvietėmis, riboto teritorinio plėtimo gyvenvietėmis. Panemunės pievos abipus Nemuno yra rajoninio gamtos karkaso dalis, kur gyvenamoji statyba negalima. Čia galėtų atsirasti tik turizmo ir infrastruktūros objektai, susiję su vandens ir bomotorio transporto turistų aptarnavimu.
- Nevėžio, dešiniakrančio su tuo pačiu Raudondvario miesteliu ir jo plėtiniais Kulautuvos ir Bernatonių kryptimis, kairiakrančio su Giraitės, Užliedžių, Sitkūnų gyvenvietėmis ir Babtų miesteliu.

Šiam spinduliui priklausytų ir Domeikava su Eigirgala, Vandžiogala, Ibėnais, Vigiais ir Pagyne. Čia jau pradėta vystyti aktyvi komercijos-pramonės-logistikos zona prie Vilniaus-Klaipėdos autostrados. Galimas jos plėtinys. Nevėžio slėnio didžiąją dalį užima kraštovaizdžio draustinio teritorija. Tačiau ir likusi dalis iki pat Babtų miestelio-nemažiau vertinga gamtinio karkaso dalis neturi būti užstatyta gyvenvietėmis.

- Nėries upės spindulio kairysis krantas pasižymi nuostabiu kraštovaizdžiu (Klebonišio pušynas) ir didžiule individualių gyvenamųjų namų statytojų ekspansija. Užstatytas ir atkirstas nuo kitų čia gyvenamųjų paupys. Projekte numatomas „žalias atokvėpis“ iki Vaistariškių kaimo. Dešiniajame (sodų) upės krante yra ir teigiamų gyvenamųjų kvartalų statybos pavyzdžių: Žemųjų Lapių miestelis, puikiai išipiešęs į kraštovaizdį, pagarbiai atsitraukęs nuo upės, palikęs paupius. Taip galėtų atsirasti ir daugiau gyvenamųjų kompleksų su neliestos gamtos intarpais. Tam ypač tiktų dešiniakrantės Karmėlavos plėtinys (jei čia atsirastų tiltas per Nėrį) iki pat Drąseikių karjero. Karjerui numatoma rekreacijos – pramogų -sporto komplekso ateitis. Tai turėtų išryškėti karjero rekultivacijos ir panaudojimo projekte. Architektūrinio - urbanistinio išplanavimo projektai turėtų būti ruošiami visais plėtros atvejais: sodų konversijos naujų kvartalų kūrimo, esamų didžiųjų gyvenviečių Ramučių, Neveronių, Ringaudų viešųjų erdvių ir infrastruktūros plėtrai. Šio spindulio areale yra ir pats svarbiausias rajono urbanistinės gyvybės generatorius Karmėlavos kompleksas su šalies potencialiausiu aerouostu, laisvąją ekonomine zona ir, gal būt, būsima greitojo Eurovežės geležinkelio keleiviniu ir kroviniu terminalais.
- Kauno marių (Vilniaus) spindulys apimantis kairįjį marių krantą su aktyviai besivystančiomis Šlienavos ir Piliuonos gyvenvietėmis, pasižymi gamtos vertybėmis ir didelėmis galimybėmis įkurti čia poilsio - sveikatingumo, reabilitacijos, o gal ir kurortinį centrą. Tačiau, tam reikia specialaus plano, pagrindžiančio socialinį ir ekonominį poreikį šalies mastu.
- Suvalkijos spindulį suponuoja jau ne gamtos vertybės, bet aktyviausias Lietuvoje transporto (auto ir gelžkelio) traktas. Čia prie Via Baltikos ir Rail Baltikos magistralių numatomos teritorijos pramonės-logistikos-komercijos centrams, taip pat ir gyvenvietėms vystyti.

Koncepcijoje pažymėti miesteliai: Raudondvaris, Domeikava, Karmėlava, Garliava ir Vilkija turi aukščiausio lygmens vietinio centro vystymo prioritetą.

Visi kiti į minėtus arealus patenkantys miesteliai ir gyvenvietės, taip pat laikomi prioritetiniais.

Tarpinėse tarp arealų teritorijoje turėtų dominuoti žemės, miškų ūkis, ypač prie Kauno marių esančiose Kauno marių regioninio parko buferinės apsaugos zonoje. Norintys čia įrengti gyvenamuosius kvartalus turėtų pasirūpinti kelių, inžinerinės infrastruktūros įrengimu, viešosiomis įstaigomis, erdvėmis, aptarnavimu.

Susisiekimo sistemos plėtros tikslai išlieka tokie pat kaip koncepcijos „A“ varianto, tačiau B variantu siūloma didesnė transporto infrastruktūros plėtra, ypač siekiant atskirti tranzitinius ir vietinius automobilių srautus, tokiu būdu abiem pagerinant susisiekimo sąlygas. Siūlomas naujas Kauno miesto aplinkkelis per Karmėlavą ir Babtus. Europinės vėžės geležinkelio trasa nuo Kauno miesto pagal šį koncepcijos variantą planuojama greta Kauno m. naujojo šiaurinio aplinkelio ir greta Via Baltikos trasos į Kėdainius ir Panevėžį su galimybe įrengti jos atšakas į Vilnių ir į Klaipėdą.

Koncepcijų „A“ ir „B“ variantų palyginimas, pasirinkimo priežastys

Iš aukščiau pateiktų koncepcijų variantų aprašymų matyti, kad „A“ koncepcijos variantas siūlo nuosaikią koncentruotą plėtrą, kurioje sklaidos prioritetai skiriami tiems miesteliams, kurie turi pakankamą gyventojų „masę“ socialinei ir inžinerinei infrastruktūrai išlaikyti bei miesteliams, esantiems šalia Kauno miesto. Siūloma tobulinti esamą Kauno rajono urbanistinę struktūrą, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros tinklus.

„B“ koncepcijos sprendiniuose dera tiek darnaus vystymosi, tiek tradicijomis paremtos urbanistinės plėtros principai. Urbanistinė struktūra ir prioritetai šiame variante remiasi rajono istorinio vystymosi tradicijomis – gražiai išsipiešę į kraštovaizdį miesteliai prie upių ir gerų sausumos kelių. „B“ koncepcijoje numatyta didesnė susisiekimo plėtra nei „A“ koncepcijos variante leis žymiai pagerinti gyvenimo kokybę Kauno rajone – susisiekimo sistema leistų patogiai pasiekti darbo ir poilsio vietas, suteiktų galimybę rinktis tolimesnį, bet galbūt atitinkantį žmogaus poreikius ir lūkesčius darbą, išsiplėtę ir aktyviai veikiantys komercijos – pramonės – logistikos centrai gerins darbo sąlygas ir aprūpins darbu Kauno rajono gyventojus. „B“ koncepcijos variante numatyti 3 tokie

centrai (pateikti aukščiau esančiame alternatyvų aprašyme), tuo tarpu „A“ koncepcijos variante – vienas Karmėlavos multimodalinis mazgas.

Esminis Kauno rajono bruožas tas, kad jame yra dviejų Lietuvos svarbiausių ir intensyviausių automobilių kelių-transporto koridorių I ir IXB kryžkelė. Transporto srautai nuolatos ir sparčiai didėja. Laiku nesiėmus susisiekimo sistemos plėtros, modernizacijos, pralaidumo didinimo, rajonas gali susidurti su didelėmis transporto problemomis, kurios pasireikštų neigiamu poveikiu ekonomikai, gyventojams ir aplinkai. Toliau didėtų avaringumas, oro tarša, ilgėtų transporto darbo laiko sąnaudos, išaugtų žmonių ir prekių transportavimo kaštai, būtų apribotas gyventojų mobilumas, suvaržyta Kauno ir Kauno rajono plėtra.

Reikšmingų „B“ koncepcijos sprendinių – Karmėlavos aplinkkelio (aplenkiant miestelį iš rytinės pusės), šalia šiaurinio apvažiavimo numatyta galimybei alternatyviai eurovėžės trasei į Rygą pro Šiaulius, Naujojo Kauno miesto šiaurinis apvažiavimo – SPAV ataskaitoje pateiktos reikšmingos pasekmės aplinkai turi būti minimizuojamos arba visai išvengiamos detaliojo arba specialiojo planavimo sprendiniais, naujausių technologijų taikymu ir aplinkosaugos priemonių naudojimu.

„B“ koncepcijos sprendiniai suteikia žmogui didesnę pasirinkimo laisvę – tiek gyvenamosios vietovės (urbanistinės plėtros savitumai leidžia kurtis gražaus kraštovaizdžio arealuose), tiek darbo (išplėta transporto sistema leis patogiau pasiekti darbo vietas, net esančias keliasdešimt kilometrų nuo namų), tiek poilsio (turizmui naudojami upių slėniai ir rekreacijos centrai, laikantis tausojančio naudojimo principų, leis žmonėms nevykstant tolimų atstumų tinkamai pailsėti. Savo ruožtu išplėta transporto infrastruktūra leis pasiekti tolimesnes poilsio vietas (Lietuvos pajūrį, kaimynines šalis). „B“ koncepcijos sprendiniai akivaizdžiai lems geresnę gyvenimo kokybę, poveikis aplinkai taikant pažangiausias technologijas ir aplinkosaugos priemones kiek įmanoma mažinamas. Tai pareikalaus didesnių pradinių investicijų (infrastruktūrai, keliams).

„A“ koncepcijos siūloma urbanistinė plėtra remiasi realiomis galimybėmis naujai formuojamas gyvenvietes aprūpinti socialine bei inžinerine infrastruktūra, tokių teritorijų plėtrai numatant teritorijas šalia turinčių tokią infrastruktūrą miestelių.

Svarbus darniam vystymuisi yra „B“ koncepcijoje numatytas tolygus Kauno rajono vystymasis suteikiant didesniam skaičiui miestelių aukštesnę urbanistinės plėtros prioritetą, kartu suteikiant

kiekvienam žmogui galimybę įgyti tinkamą išsilavinimą, gauti darbą ir užimti norimą vietą visuomenėje. Taip užtikrinamas socialinės atskirties mažinimas Kauno rajone.

„A“ koncepcija pažymi Kauno rajono upių slėnių ypatybes, tačiau nesiūlo konkrečių būdų jų apsaugai nuo urbanizacijos. „B“ koncepcijos sprendiniai siūlo slėnius panaudoti išimtinai turizmo reikmėms, o gyvenamosios statybos juose neleisti. Tausojantis upių slėnių naudojimas turizmo reikmėms leis išsaugoti upių slėnių ekosistemas ir estetinį kraštovaizdžio požiūriu vertingų teritorijų vaizdą.

Visiems reikšmingiems tiek „A“ tiek „B“ koncepcijoje numatytiems sprendiniams turi būti vykdomas planuojamo poveikio aplinkai vertinimas.

Priimdamas sprendimą dėl tinkamesnes žmogui ir aplinkai koncepcijos pasirinkimo SPAV ataskaitos rengėjas įvertino poveikį aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais. Žiūrint iš aplinkos apsaugos aspektų pusės svarbu, kad poveikis aplinkai ir žmogui neperžengtų leistinų teisės aktais nustatytų ribų, kad kiekvienas žmogus turėtų galimybę gyventi sveikoje ir saugioje aplinkoje, išnaudoti rajono plėtros jam teikiamas galimybes. Darnaus vystymosi požiūriu – žmonių pakeista aplinka (neperžengiant leistinų lygių) turi padėti socialinei ir ekonominei plėtrai, t.y. prisidėti prie gerėjančios gyvenimo kokybės. Gyvenimo kokybė priklauso nuo objektyvių, būdingų tam tikrai visuomenei ir laikmečiui žmogaus pasirinkimo galimybių, kurių didesnę įvairovę siūlo „B“ koncepcija (turima omenyje pasirinkimo galimybės susijusios su gyvenamąja vietoje, jos aplinka, poilsio vietomis, darbu ir jų pasiekiamumu pagerėjimu dėl transporto infrastruktūros plėtros). „B“ koncepcija lyginant su „A“ siūlo spartesnę socialinę ir ekonominę plėtrą, neperžengiant leistinų poveikio aplinkai ribų. Kauno rajono vystymasis pagal „B“ koncepciją atitinka darnaus vystymosi principus. Pagal kuriuos esminis darnaus vystymosi siekis yra nuolatinis žmonių gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimas, gamtos išteklių tausojimas ir aplinkos apsauga.

Atsižvelgiant į tai, kad „B“ variante numatytos kryptys turėtų labiau pagerinti visuomenės gyvenimo kokybę nei „A“ variante tuo pačiu išsaugant gamtą (t.y. neperžengiant leistinų poveikio aplinkai ribų), „B“ variantas yra priimtinesnis.

9. Vertinimo, įskaitant visus sunkumus, su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją, aprašymas

Kauno rajono savivaldybės teritorijos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita rengta pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą“ (Žin., 2004, Nr. 130-4650).

Analizei panaudota Kauno rajono esamos būklės medžiagos dalis susijusi su kraštovaizdžiu, aplinkos kokybe bei jos apsauga, nekilnojamuoju kultūros paveldu, inžinerine infrastruktūra, transporto infrastruktūra, žemės ir miškų ūkiu, pramone, probleminiais arealais bei saugomomis teritorijomis.

Pagrindinės problemos, su kuriomis susidurta atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą buvo tai, kad trūksta metodinių nurodymų galimam poveikiui nustatyti, neaiškiai nurodyta, kas konkrečiai ir kaip plačiai turi būti nagrinėjama kiekviename skyriuje. Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas ir jo priedai nėra pilnai pritaikyti analitiškai vertinti Bendruosius planus. Trūksta patirties ir vertintojams, plano sprendinius susisteminant ir nustatant jų prognozavimo būdus ir pasekmes aplinkai. Poveikis aplinkai gali būti labai įvairus, atsižvelgiant į prevencines ir kompensacines priemones, kurios detalizuotinos smulkesniuose lygmenyse - specialiuosiuose, detaliuosiuose planuose bei objektų techniniuose projektuose. Nustatyti apibendrintą

poveikį aplinkai dėl įvairių faktorių sąveikos be vieningos metodikos gana sudėtinga, vertinimas tampa deklaratyvus, o atskiriems aplinkos komponentams – subjektyvus. Apkrovų aplinkos komponentams ir jų poveikių apibendrintai analizei atlikti labiausiai trūksta patikimų emisijų duomenų, žinių apie kai kurių sektorių (energetikos, namų ūkio, transporto) ir jų daromo poveikio ryšius, o taip pat informacijos apie apkrovas ir ekosistemoms.

Pasekmių prognozės iš esmės yra variantinės, t.y. susiję su makroekonominiais, emigraciniais ir gyvenimo kokybės procesais, kurių prognozė savivaldybės lygmenyje beveik neįmanoma. Dalis prognozuojamų pasekmių, kurios iš esmės yra prielaidos bendrojo plano sprendiniams, kaip poveikiui įvertinti, yra skelbiamos kartu su bendrojo plano koncepcija. Teritorijų planavimo sistemoje šalyje dar nėra normų ar etalonų, taikytų savivaldybių teritorijų bendrajam planavimui, ir kurie galėtų būti vertinimo baze ar kriterijais.

10. Numatytų taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonių aprašymas

Remiantis savivaldybės teritorijos Bendrojo plano rengimo taisyklėmis, patvirtintomis LR Aplinkos ministro 2007 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. D1-354 „Dėl Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymo Nr. D1-263 “Dėl apskrities teritorijos Bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos Bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių Bendrųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ ir 2004 m. sausio 15 d. LR „Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymu“ Nr. IX-1962, patvirtinus Bendrąjį planą, turi būti organizuojama sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringas), priežiūra ir kontrolė. Kartu su teritorijų planavimo duomenų banku turėtų būti nuolat kaupiama ir analizuojama informacija, nustatomas investicijų poreikis bei rengiamos programos Bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti.

Aplinkos teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinus ar neįgyvendinus Bendrojo plano sprendinius, turi būti stebimos remiantis Valstybine aplinkos monitoringo 2005 – 2010 metų programa, patvirtinta 2005 m. vasario 7d. LRV nutarimu Nr. 130. Poreikis vykdyti monitoringą o tuo atveju, kai jis vykdomas – apimtis turi būti numatyta atitinkamuose dokumentuose.

11. Santrauka

Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas teritorijos vystymo koncepcijos rengimo stadijoje. Šio vertinimo tikslas – įvertinti galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes, kurios gali įvykti įgyvendinus rajono Bendrojo plano koncepcijos sprendinius.

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentas (toliau SPAV) parengtas vadovaujantis „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu“ patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 bei Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu.

Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano koncepcijoje nustatyta bendrųjų ir specialiųjų teritorijos vystymo tikslų sistema, numatanti nuosekliai įgyvendinti LR teritorijos bendrajame plane nustatytus darnaus vystymo principus, užtikrinančius sveiką aplinką bei tinkamą gamtinių bei socialinių išteklių naudojimą.

Pirmajame skyriuje aprašyti pagrindiniai Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano tikslai bei koncepcijos rengimo stadijoje numatyti tikslai, susiję su socialine, ekonomine bei aplinkosaugine aplinka.

Šiame skyriuje taip pat pateikti dokumentai, kurie yra susiję su Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendruoju planu ir į kuriuos buvo atsižvelgta rengiant strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą.

Antrajame skyriuje apžvelgta esama Kauno rajono gyvenamosios struktūros, socialinės aplinkos, miškų ūkio, žemės ūkio, pramonės, transporto infrastruktūros, turizmo ir rekreacijos, komunalinės ir inžinerinės infrastruktūros, kraštovaizdžio, nekilnojamojo kultūros paveldo, gamtinio karkaso, oro kokybės, vandens kokybės, dirvožemio kokybės bei fizinės taršos būklė bei numatomos pasekmės, jei koncepcijos sprendiniai nebūtų įgyvendinti.

Trečiajame skyriuje pateiktos teritorijos, kurias gali paveikti koncepcijos sprendiniai. Pateikta informacija apie Kauno rajone esančius valstybinius draustinius, paukščių bei buveinių apsaugai svarbias teritorijas bei kultūros paveldo objektus.

Ketvirtajame skyriuje nurodytos pagrindinės aplinkosauginės problemos ir jų priežastys susijusios su Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendruoju planu. Įvardintos grėsmės susijusios su taršos padidėjimu, kraštovaizdžio vertės išlaikymu ir kt.

Penktajame skyriuje išskirti tarptautiniu, Europos Bendrijos bei nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkosaugos tikslai, kurie susiję su rengiamu Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendruoju planu ir į kuriuos reikia atsižvelgti.

Šeštajame skyriuje aprašytos galimos A ir B koncepcijų sprendinių (urbanistinė, susisiekimo sistemos plėtra ir kt.) pasekmės aplinkai, biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui bei visuomenės sveikatai.

Septintajame skyriuje pateiktos galimos priemonės reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti, įgyvendinant Bendrąjį planą.

Aštuntajame skyriuje aprašytos pasirinktos Kauno rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano koncepcijos alternatyvos. Pateiktos 2 koncepcijos – A ir B bei jų palyginimas.

Devintajame skyriuje trumpai aprašytas vertinimas bei nurodyti sunkumai, iškilę rengiant Bendrąjį planą.

Dešimtajame skyriuje pateikta informacija apie monitoringo priemones. Aplinkos teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinus ar neįgyvendinus Bendrojo plano sprendinius turi būti stebimos remiantis Valstybine monitoringo 2005 – 2010 metų programa.

PRIEDAI